

APOCALIPSIS

Jesucristo Ihifusuuno.

¹ Moocaani Jesucristoco aciuhi diibo idudicamaajeminaaco ihifusuqui goovano iicajinehejeque. Jaanoco Jesucristo ifusuuhi idudicamaajeminaafico Juaco itoomominaafico agalluubofeenedi.

² Jaabo uujoho Jua miyaanoco jibuguuhi paryi aatyimeunoco, bu Moocaani iijico icano Jesucristo onoonofeenedi.

³ Imicani iicamo jihaameque ihifinimimo. Tolliro bu imicani iicamo Moocaani jihaamefañodi ihimaanoco uguubunimimoro imino jihaamefaño onoonoco omoonimo. Miro tufucu fiitivucuhi.

Jua Moocaani Ijaminaadi Caatinihi.

⁴ Uujoho Jua caatinihi Moocaani iijano Asia jinijeri sahuse juugahuseti mijaaci icano iicajahajeminaadi. Jaamo amihai magaayici Moocaani imino omooninoco, bu sajeebi icaco aacinoco icano. Jaabo Moocaani iicaabo bu diiboro iicaubo, bu diiboro asaajiibo icano. Bu tolliro sahuse juugahuseti miimisiici icano imino gaijami Moocaani aivoji icaga imefeeneri iicamo aacinoco magaayici.

⁵ Bu tolliro Jesucristo aacinoco magaayici. Diibo miyaanoco jibogoobo, bu iguijevemefeeneti iticoni ubuheeteubo. Jaabo jinijeminaa aivojito aivojibo iicaabo. Jaabo Cristo mihaico agaijiboro itijeheri mohimitico nituhi.

6 Jaaboro miihaico aivojitoti, bu sacerdoteti icano eetavuuhi diibo Caani Diosco mejeecivequi. Jaabo jaafa mitya, bu cahacisu icano icahi fahiijivaro finiratino. Fine.

7 Memeeci oono Cristo aimuufafeenedi saaji. Jaaboco famooro atyimeji, bu diiboco ahaamiumo atyimeji icano. Jaaboco paryi jiiinjeminaa aatyimemere taaji. Jiihi tolliji. Fine.

8 Uujoho imegaoobo, bu allivioobo icano, abecedario iticoni A iicabadi, bu allibati Z iicabadi iicaabo, noobo Jesu Aivojiiho Moocaani sihidi ejeevaabo. Diibo iicaabo, bu iicaubo, bu asaajiho icano.

Cristo Imi Gaija.

9 Uujoho Jua miyaavogofaño amiihai nahabo. Jaabo amiihaima sano idaasuno icahi, bu Moocaani aivojifaño icahi, bu tolliro jaabicico Jesucristo aacinofaño icano. Jaabo uco icivojaanijirunohachuta uco gañiimo Patmo onochugaivi Moocaani iiji Jesucristofañodi miyaano iicanoco ijiiibeguehicaunohalliti.

10 Jaanaaca Aivojiiho fucu jaguisifucusumi uujoho Moocaani Gaijafeenedi esamaaihicaunaaca tabujinaagoti sefano guubuvusuuno miriicu ojibadi.

11 Jaano uco nuuhi:* Jino adaatyimeneque aamefaño caatini. Jaaboro Asia jiiinjehi sahuse juugahuseti mijaaci icano iicajahajejaagovi gallu. Jino imomo iicajahajejaagovi; Efeso, Esmirna,

---

* **1:11** Sahaamefaño janaanici jilli ficuumo: Uujoho imegaoobo, bu allivioobo icano A, Z icano iicabadi, onoonoco.

Pergamo, Tiatira, Sardi, Filadelfia, Laodicea icanojaago, noonoro.

¹² Jaaneguiiha acafesaavooboro meeciuihi: ¿Mijoho ico, fine, uuma iimaahi? nooboro. Jaabo atyimeuhi sahuse juugahuseti minooci icano cuugahu ficuta iicuno oro eetavotaco.

¹³ Jaanofeeneri Miyaminaafibadi Ifivuubo ifibadi iicaaboco atyimeuhi. Jaabo itihaicivi ifotocinichehuco jicininiboco jaachehu oro niivigaimeeheri siyiciniuhi ifeeyijevi.

¹⁴ Jaabo nigaijeeneu aivo seseene jadiotobadi. Jaanoti ihaallinou cijigaiguihunobadi jeevauhi.

¹⁵ Jaanoti itihaiñou namecuno ifuvusuhi bronze aparyicisucinobadi, cijigaifañodi eheetavocininobadi. Jaanoti ico sefano guubuvusuhi sihidi guisino uguubuvusunicibadi.

¹⁶ Jaanoti imiyanaagohusefaño icaumo meeciri sahuse juugahuseti miimisiici idimo. Jaanoti iijifañoti inoociniga niisuga sijevaga fahigovahaciti sijivasuciniga. Jaanoti ihime nihiba sefano aachicinisumi iicabadi jeevauhi.

¹⁷ Jaaboco aatyimeuneri iguiinoví acutuuhi chumuhubadi. Jaarunaaca imiyanaagohuseque tahallivi ificuuboro uco nuubo: Diguetejirahana Uujoho iticonioobo, bu diiboro allivioobo iicaabo icano.

¹⁸ Uujoho iicaabo guijeveurahi. Jaaruubo buheehi, ufucuro milli icacutibo iicaqui. Jaabo uujoho guijeve janaanici mityacuuihi. Jaaneguiiha guijeveminaa iicahigo uudi sihidi jeevatino. Jilli iimogobadi moonijirahi.

¹⁹ Jaaneguiiha jino adaatyimeneque caatini, jino jisumi icanoco, bu ufucu icajinoco icano.

20 Jino tamiyanaagohusefaño sahuse juugahuseti miimisiici icamo meecirico adaatyimeme agaajaratino jilli eneejiruno: Jaamo diito meeciri sahuse juugahuseti mijaaci icano Moocaani iijano jibogominaaditi, eneejiruno. Jaanoti bu sahuse juugahuseti minooci icano cuugahu ficuta iicuno oro eetavota jilli eneejiruno: Sahuse juugahuseti mijaaci icano Moocaani iijanoco, eneejiruno.

2

Moocaani Iijanojaagovi Iijico Agalluuno: Efeso cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

1 Efeso cuumiri Moocaani iija iicaja jibogominaafidi caatini: Jilli noobo imiyanaagohusefaño sahuse juugahuseti miimisiici icamo meecirima iicaabo, bu tolliro sahuse juugahuseti minooci icano oro eetavota cuugahu ficuta iicunofeenedi jigoobo icano:

2 Uujoho gaajahi paryi fanoovaaco edeetavehicanoco, bu sefano dudicamaajeque edeetavehicanoco, bu adaabichicanoco icano. Bu tolliro gaajahi iimitimoco adaabicitinoco. Bu uujoho tolliro gaajahi Moocaani galluminaa enehicarumo miyaano iicatimoco ijoho inisuuboro baniminaa iicanoco agaajacinoco.

3 Jaabo ijoho sihidi daabichicahi, sihidi idaasuno dicahicahi, bu uuguiha sihidi dudicamaaihicahi niinovatotibo icano.

4 Jaarunaa dihallivi icano sano: Miuro iticoni imiyaavuguusumi uco sihidi gaijuhi. Jaaruubo jisumi midinoro gaijucuhi.

5 Jaaneguiiha deesafoto iticoni edeesamaaiunoco. Jaaboro difico dimibachuubo iticoni omoonihicaubadi mooni. Jaanoti tolli omoonitihachijji dijaagovi ofooboro dicuugahu iicuco idiiti dumiticiji, dihimitico edeevesutihachijji.

6 Jaarunofaño jino iimino dihallivi icahi, Nicolaitami omooninoco idiheguene. Jaanoco bu uujoho jiheguahi.

7 Amihai nohojima mihicamo muguubu jino Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaaco onoonoco: Mityano iicamoco fiivo imoho Moocaani goohasihalliti icaho noovatati machusuji.

Esmirna Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

8 Esmirna cuumiri iicaja Moocaani iija jibogominaafidi caatini: Jilli noobo imegaobo, bu diiboro allivioobo icano iicaabo, iguijeveuruubo, siino ubuheeteubo:

9 Uujoho gaajahi paryi ijoho omoonihicanoco, idaasuno idiicahicanoco, bu fanoovati ucuujivaachunoco icano. Jaaruubo ijoho jinejete cuujivaachutahi. Tolliro bu uujoho gaajahi: Mihai judiom, unuurumo diti imitino ihiimaahicanoco. Jaamo judiom unuurumo jilli Satanas iji igaivominaaro.

10 Jaaneguiiha diguetedino idaasuno idiicajinoti. Miho iji amihaiti saatohoco civojafaño jihacusuji. Jaamo paryi amihai minisucafetehi. Jaamo fahuseeci fucuva ticovovi idaasuno mihicaji. Jaarunofaño suufenitibo diica

iguijevejinohachuta. Jaachiiꝑi toono jaada ico uujoho fiivoco aciji.

¹¹ Amiihai nohojima mihicamo muguubu jino Moocaani Gaija, Moocaani iijanomiinaaco onoonoco: Mityano iicamo iguijeveme ciiꝑigaifaño feejitih.

Pergamo Cuumijaago Iijico Agalluuno.

¹² Tolliro bu Pergamo cuumiri iicaja Moocaani iija jiiꝑogominaafidi caatini: Jilli noobo iniisuga fahigovaciti isiiꝑevasucinigama iicaabo:

¹³ Uujoho gaajahi paryi iiꝑoho omoonihicanoco, bu gaajahi Satanas atajiiꝑahigo iiꝑoho idiicanoco. Jaaruubo iiꝑoho uco jeevesutiiꝑo diicahicahi. Bu tamiya jiiꝑogominaafi Antipa onooboco amiihaifeenevi oono Satanas iicamañovi agaicaausumi uco imiyaavogonoco jeevesutiiꝑo diicahicahi.

¹⁴ Jaarunofaño dihallivi fiivaano icano: Toono Pergamo cuumivi iima iicamo saatoho Balaam jiiꝑogoco jeevesutimo icamo. Jaabo diibo Balaam onoobo Balac onooboco fajiiꝑiꝑuhi israelmi imitico imooniqui jihovo caanimi jeeꝑivo asimico udu- uneri, bu gaigoomima imitinoono iicaqui icano.

¹⁵ Tolliro bu iima icamo oono Nicolaitami jiiꝑogoco jeevesutimo iicamo, toonoco uujoho iijiiꝑheguene.

¹⁶ Jaaneguiiha iimitico mejeevesu. Jaanoti mejeevesutihachiiꝑi goovano amiihaijaago feeji. Jaaboro diitoma amocasiji taajifañoti ihiinoga nisuga fahigovahaciti isiiꝑeva iicagari.

¹⁷ Amiihai nohojima mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanomiinaaco onoonoco: Mityano iicaaboco toovono iicano

manati machusuji. Jaaboro diiboco aciji seseeyi guisiyico. Jaayihallivi bohono imomo caatiniciniji. Jaamomoco miijoho gaajajitihidiiboro toonoco agaayicibo gaajaji.

Tiatira Cuumijaagovi Ijico Agalluuno.

¹⁸ Tolliro bu caatini Tiatirari Moocaani iija iicaaja jibogominaafidi: Jilli noobo Moocaani Achi oono ihaallino cijigaiguihunobadi iicaabo, bu itihaiño bronze aparyicisucinobadi iicaabo:

¹⁹ Uujoho gaajahi paryicino ijoho omoonihicanoco, gaijima idiicanoco gaajahi, bu dimiyaavogoco gaajahi, edeecevehicanoco, dijaabicico icano. Bu gaajahi iticoni omoonuno janaanivi jisumi omooninoco.

²⁰ Jaarunaaca sano icahi dihallivi. Oono Jezabel onoogo: Moocaanijaagodi iimaahi, onoogoro tajeecivominaaco ijibegueneri abañihicagoco adaabicihicanoco. Diigo jibeguehicahi diitoco gaigoomima imitinoono iicaqui, bu tolliro jihovo caanimi jeecivo asiminooco iduuhicaqui.

²¹ Jaagoco uujoho teemehicarahi iimitico ijeevesuqui. Jaarunofaño ihajevaco jeevesuhicatigo.

²² Jaaneguiiha diigo omoonihicanoco diito ejeevesutihachiji diigoco uujoho guihuvasuji, diigojaago efeehecamo idaasuno iicaqui.

²³ Jaaboro diigo seemeque gaisiraiciji. Jilliti paryicino Moocaani iijanominaa gaajaji uujoho miyaminaa esamaajeneque paryi agaajanoco, bu paryi ijeeb#nofaño iicanoco agaajanoco icano. Jaaboro paryi amihaiico amihai momoonihicano jaadaco aciji.

24 Jaanoti bu amihaiti saatoho toono Tiatira cuumiri mihicamo tobogoco mihimogotimo, bu oono diito sihidi ejeevano agaajaratino Satanas iiji eneehicanoco minisutumoco neehi: Sibogoco siino amihaihallivi ficutihii.

25 Jino toonoma mihicanoco imino mificu uu-joho tahi asaajinohachuta.

26 Jaaneguiha mityano iicamoro uujoho iimogonoco eetavomoro nijequevi ifotomoco aciji mityaco jiinjeminaahallivi.

27 Jino uco Guihirubi mityaco aacibadi. Jaamo jiinjeminaaco tajibaji sefano jigaiñehiri nifaqui illunoco magasuucunicino iicabadi.

28 Jaamoco bu cuujetavio meecirigaico aciji.

29 Amihai nohojima mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaaco onoonoco.

3

Sardi Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

1 Tolliro bu caatini Sardi cuumiri iicaja Moocaani iija jibogominaafidi: Jilli noobo sahuse juugahuseti miimisiici idino Moocaani gaijamima iicaabo, bu tonoodimoro imeecirigaimima iicaabo: Uujoho gaajahi parycino ijoho omoonihicanoco, bu saatoho: Buheebe, ico eneehicarunoco. Jaarunaa ico dijeebi iguijevecunoco uujoho gaajahi.

2 Jaaneguiha deesiciniboro sefatusu imino omooninoco, miro oono fiiticuuno minoco imitasuquiguiha. Miro uujoho gaajahi toono ijoho omoonihicano Moocaani imegavi imino iicatinoco.

3 Jaanegui desafoto oono j#ibogoco agaay#icinoco deevesudino. Jaaboro dihimitico deevesu. Jaanoti edeesicinitihachii#i oono nanivaminaafi ofoonicibadi gaajaciratino uujoho dijaa feeji ico dihimitihalliti aamiqui.

4 Jaarunofa#no #ima icamo tahi Sardi cuumivi m#idimo imino iicamo imitico eetavotimoro iicamo. Jaamo uuma seseechehujefa#no ijicamaaimoro igueji imino iicama#no.

5 Jaama#no mityano iicamo seseechehujefa#no j#icufeteji. Jaamo ifinijitino fiivoma iicamo momoco caatin#ihi fiivohaamefa#no. Toohaamefa#noti imomoco fillujit#ihi. Jilliro diitoco Guihirubi imefeenevi, bu itoomom#naa imefeenevi icano: Diitoco uujoho gaajahi, neeji.

6 Am#hai nohojima mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanom#naaco onoonoco.

Filadelfia Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

7 Tolliro bu Filadelfia cuumiri iicaja Moocaani iija j#ibogom#naafidi caatin#: Jill#i noobo iimiibo, aivo miyaabo iicaabo, aivoj#ibo David llavema iicaabo. Jaabo afaayicinoco m#ijoho fabaacujitirahi, bu afabaacin#noco m#ijoho faayicijitirahi icano:

8 Uujoho gaajahi pary#i #joho omoon#hicanoco. Jaabo uujoho dihimegavi guhugaco faayic#ihi d#ibeguequi. Jaanoco m#ihai#nooba jill#: D#ibeguedino, neejitirahi. M#iro sihidi sefat#ruubo taj#ibogoco agaayic#iboro uco tuunamaait#ihi.

9 Jaaneguiiha Satanas igaivom#naaco galluji: M#ihai judiomi, noomoro aba#ñifihicamoco. Jaaboro diguiinov#i diitoco taj#ibaji

imemu#namaaiqui, toonoti ico uujoho agaijinoco igaajaqui.

¹⁰ Jaanoti uujoho ataj#banoco imino moonihi #joho fanoovaaco adaabic#bo. Jaaneguiiha bu ico uujoho imino teemeji nisufucu paryi jii#jehallivi asaajinoti, paryi#cino jii#je miyaminaaco nisucui.

¹¹ Goovano saaji. Jaaneguiiha imino ficu #ma iicanoco, sita dihacitaco dumiti#cidino.

¹² Jaaneguiiha mityano iicamoco uujoho Guihirubi iijafaño ficuji tooja imahacinobadi iicaqui; jaamo tahigoti ufucuro inuucuutimo iicaqui. Jaamohallivi uujoho caatiniji Taacaani momoco, bu Taacaani cuumi momoco icano. Jaacuumi Moocaani niquejefañoti asaacuumi momo bohono Jerusale onocuumi. Tolliro bu uujoho diitohallivi tamomo bomomo iicamomoco caatiniji.

¹³ Am#hai nohojima mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaaco onoonoco.

Laodicea Cuumijaagovi Iijico Agalluuno.

¹⁴ Tolliro bu caatini Moocaani iija Laodicea cuumiri iicaja j#bogominaafidi: Jilli noobo aivo miyaabo iicaabo, miyaanoco enee#ibo, diiboti paryi Moocaani ifiivusuno atanocin#bo:

¹⁵ Jaabo uujoho gaajahi #joho paryi omoonihicanoco. Jaabo #joho miidino miyaavogoma idiicaabo mi#vi nifaihu aiguucufaihubadi edeevanoco gaajahi.

¹⁶ Jaaneguiiha iijifañoti foomova#ba iicafaihuco aga#n#nicibadi ico uujoho esicin#hi.

17 Miro: Uujoho sihidi busumijema icahi, bu uuma aivo imino foono neehicahi, bu jinejebati ucuujivaachutihi, neehicahi. Jaaruubo ijoho gaajacitihi idaasuubo idiicanoco, imo icama idiicatinoco, bu cuujivaachuma idiicanoco, dihaallinoma achahanoco, bu botibo idiicanoco icano.

18 Jaaneguiiha ico uujoho neehi: Uuti naaje oroco cijigairi imino imibachucinicunobadi iicano miyaavogoco. Jaabo miyanotiro sihidi busumijema diicahi. Bu jaaboro uuditi naaje eseseene gaachehunoco. Jaabo idicamaaboro nucufesuno sicaibo diicacujitahi. Tolliro bu uuditi aallino taabutaco anaajeebere dihaallinofaño ficu. Jaabo imino daatyimehi.

19 Uujoho agaijmoco ibahi, aamihi icano. Jaaneguiiha aivo quehecuno diicaabo dihimitico deevesu.

20 Meeci jino uujoho dihimegari julleecinihi coovaaboro. Jaanoco cajaanoyohacho uco uguubuuboro: Tajaa disaa, onooboma icaji, bu diibo uuma icaji icano.*

21 Jaaneguiiha mityano iicamoco uujoho tahaivoji icagahallivi tajojivi casihacuji, oono uujoho mityano iicamaño Guihirubima ihaivoji icagahallivi acasivobadi.

22 Amihai nohojima mihicamo muguubu Moocaani Gaija, Moocaani iijanominaco onoonoco.

---

* 3:20 Griego iijiri noono: Meeci jino uujoho guhuga imegari julleecinihi teteuuboro. Jaanoco cajaanoyohacho uco uguubuuboro iguhugaco afaayicimo iijafaño jicafeteji diiboma imachuqui, diibo bu uuma imachuqui icano.

4

Niquejefaño Moocaanico Iimono.

¹ Jinobuunati emeeciubo atyimeuhi niquejefaño guhuga faayicinihugaco. Jaanaaca oono uuma miriicu ojibadi iticoni ihiimaauno uco nuuhi: Juu caamovi disaa, jinobuunati iicajinehejeque ico ifusuqui.

² Jaasumiro uujoho sano Moocaani Gaija mityaguiinoví minifutuuhi. Jaabo atyimeuhi aivojé icaga niquejefaño iicagaco. Jaagahallívi saafi giciniiboco atyimeuhi.

³ Jaanohallíri igiciniibo ifi ifuvusuuhi namecuno jaspe onono guisiyí namecubadi, bu cornalina onono guisiyí namecubadi icanoco. Jaagahallídi bu tíhi cajetaciniuhi esmeralda onono guisiyí namecubadi inamecu icaabo.

⁴ Jaagahallídi bu sigaaje veinticuatrodigaaava giciniigaaje icauhi. Jaagaajehallívi iticovoocivi quillahuto icauhi. Jaamo sesechehujefaño jicucuuciniuhi, bu inigainohallíri icauno oro eetavota chaahimigano icano.

⁵ Jaagafañoti anamebanoro sefano sisiimi guubuvusuhicauhi. Bu jaaga imegati nifotocinihicauno sahuse juugahuseti minooci idino cuugahunu. Jaano toono Moocaani gajiano sahuse juugahuseti minooci idino iicano.

⁶ Jaaga imegavi bu icauno muuaibadi jeevano jacuno sinaagonovi foovono ifuvusunu. Bu jaagahallídi icaumo igueenemehejedimova fahigovati sihidí ihaallinoma iicaumo.

⁷ Jaamoti saafiu leonbadi jeevauhi. Jaanoti allíviobo torobadi jeevauhi. Jaano allíviobo

miyaminaafi imebadi jeevauhi. Jaano allivioobo ciimimi mogaa je agahafotoobobadi jeevauhi.

⁸ Jaamo paryi diito iticovocivi sahuse juugahuseti sacu idiino ijjecunoma icauhi. Jaamo ifi sanohaallineriro gahaficiniuhi alliomoti fañoomoti icano. Jaamo fucuhachuta, cuujehachuta icano suufenitimo neehicauhi:

Imiibo, imiibo, imiibo, Aivojibo, Moocaani sihidí ejeevaabo. Diiboro iicaubo, bu diiboro iicaabo, bu diiboro asaajiibo icano, noomoro.

⁹ Jaamoro diito ihaivoji icagafaño igiciniibo ufucuro ifinijitiboco acahacisusumi, iimosumi, obocigosumi icano

¹⁰ oono veinticuatrodimó quillahuto iicamo diibo imegavi ememuvomoro imehichi ono ufucuro ifinijitiboco. Jaamoro diibo aivoji icaga imega ichaahimiganoco atafusumoro neehicamo:

¹¹ Aivojibo Moocaani, ijoho aivo sihidí edeevamaño gaayici; cahacisuco, bocigoco, mityaco icano, ijoho fanoovaaco edeetavumaño, ijoho idiimogomaño ifiivuunoro icano, noomoro.

5

Afaayiciratino Aame.

¹ Jaadi atyimeuhi ihaivoji icagahalliri igiciniubo miyanaagovi usefaño aame paimicinihaame fahigovaaciti caatinicinihaameque. Jaahaame sahuse juugahuseti minocí idineri cuhufono sisiciniuhi.

² Jaanaa guubuuhi Moocaani toomominaafi sefano idilluhicaunoco: ¿Cajaaní fine aivo iimiibo

isisitaaco udubaiciboro jihaameque faayicijirahi? nooboro.

³ Jaarunofaño niquejefaño, bu jiinjehallivi, bu jiinjeguiino icano mihaiñooba aivo chahauhi toohaameque afaayicimoro emecijirumo.

⁴ Jaaneri uujoho sihidiro taahicauhi. Sano imifimoro iicauneri toohaameque afaayiciboro jilli ajashunogayi emecijiruubo achahauneri.

⁵ Jaanaa quillahutoti saafi uco nuuhi: ¡Taacudino! Miñro Juda cuumi Leon onoobo, aivojibo David Iyaachimihaiobo iicaabo fanoohimitico guinoniciuhi. Jaaboro paryi toohaame sisitaaco udubaiciboro ifaayiciqui.

⁶ Jaanaaca ihaivoji icaga, bu igueenemehejedimova iicamo, bu quillahutofeenevici icano atyimeuhi saafi Corderobadi iicaabo julleecinuboco. Jaabo agaicaucinibo ifibadi ifi ifuvusuuhi. Jaabo sahuse juugahuseti minooci idino iinicunoma icaubo, bu tonoodinoro icauno ihaallino. Jaano toono ihaallino sahuse juugahuseti minooci idino iicano Moocaani gajano paryi faajiinjehalliviro agalluuno.

⁷ Jaanaa diibo Corderobadi iicaabo ufuuboro ihaivoji icagahalliri igicinubo miyanaagohusefañoti toohaameque icijeuhi.*

⁸ Jaahaameque gaayicubaaca igueenemehejedimo iicaumo, bu veinticuatrodimomo quillahuto iicaumo icano diibo Corderobadi iicaabo imega memunamaaiuhi. Jaamo iquillahuto iticovoocivi iharpanoma icauhi, bu oro guirihillunofaño maaniguijinoma icauhi icano. Jaamo Moocaanita iicamo diiboma

---

* 5:7 (Lc 1.33)

ihiiimasumi maaniguijico ijigasuno diibojaa uusunicibadi jeevahi.

⁹ Jaamo jiji bohono masijico jilli masivahicauhi: Ijoho aivo idiimimaño toohaameque idiciboro isisitaaco sinaayu. Miuro iguijeveumaño ditijeheri diitoco Moocaanidi naajeuhi fahigova miyaminaati, fanoohiji miyaminaati, faacuumivati, bu fanoojiinije cuumino miyaminaati icano.

¹⁰ Jaaboro diitoco Moocaanidi aivojtoti, bu sacerdotemiti icano deetavehi. Jaamo diito jinijehallivi tajibaji, noomoro.

¹¹ Jaadi emeciubo guubuuhi ajashutimo Moocaani toomominaa ihiiamaunoco, togahallidi, bu igueenemehejedimo iicaumohallidi, bu quillahuto iicaumohallidi icano. Jaamo itoomominaa aivo ajashuutimo millones y millonesdimo iicamo sefano neehicauhi:

¹² Jaani Corderobadi iicaabo agaicaucafutuubo aivo iimimaño, jaafa gaayicibo mityaco, sihidi busumijeque, bu gaajaco, bu sefaco, bu bocigoco, bu cahacisuco, bu imoco icano, onoonoco.

¹³ Tolliro bu guubuuhi fanoova Moocaani ifivusuno niquejefaño iicano, bu jinijehalliri iicano, bu jinijeguiino iicano, bu muuaifaño iicano, paryi tonehejefaño iicano jilli unuuno:

Bocigoco, bu imoco, bu cahacisuco, bu mityaco icano jaafa acicafetehi oono ihaivoji icagahalliri igiciniboco, bu tolliro Corderobadi iicaaboco fahijivaaciviro, unuunoco.

¹⁴ Jaanoti oono igueenemehejedimo iicamo neehicauhi: Jaafa tolli icano, noomoro.

Jaanoti bu veinticuatrodimō iicamo iquillahuto ememu#vuumoro imuumo fahii#varō iicaaboco.†

6

Sahuse Juugahuseti Minooci Id#no Isisita Icano.

¹ Jaadi aty#meuhi Icorderobadi iicaabo toohaame sisitaati sanooco iticon#bo isinaayu-unoco. Jaanaa guubuuhi igueenemehejedimo iicamoti saafi sefano sisi ig#r#r#babadi: ¡Juu saabo meeciva! nooboro uco unuunoco.

² Jaaneguiha emeci#bo aty#meuhi caballo sesebeque. Jaabohalliri iicaubo usefaño t#buga icauhi. Jaaboco Moocaani aci#uhi chaahim#gaco. Jaanoma fuubo guiinon#boro, bu fahii#varō guiinon#boro iicaqui.

³ Jaanaa alliv#o sisitaaco siino Icorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi guubuuhi igueenemehejedimo iicaumoti sifi: ¡Juu saabo meeciva! nooboro uco unuunoco.

⁴ Jaabo aty#meuhi sicaballo t#faibo ihinuuboco. Jaabohalliri iicaubo mityaco gaay#ci#uhi jiin#jehalliti sajeeb# icaco ifinis#uuboro miyam#naaco fah#govavi imoon#casisuqui. Jaaboco Moocaani ajashutino niisugaco aci#uhi.

⁵ Jaano alliv#onoco bu siino Icorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi guubuuhi igueenemehejedimo iicaumoti sifi: ¡Juu saabo meeciva! nooboro uco unuunoco.

Jaanegui emeci#bo aty#meuhi saafi caballo ci#vooboco. Jaabohalliri iicaubo oovota meecuco gaay#ci#uhi.

---

† 5:14 (Filipenses 2.9-11)

6 Jaanaa guubuuhi igueenemehejedimo iicaumofeeneti unuunoco: Safucuo dudicamaaje jaada trigoti sano kiloviro ifeteji; jaabadiro bu safucuo dudicamaaje jaada cebadati tres kilodinoviro ifeteji icano. Jaanoti diiribanoco, bu vinofaihunoco icano bañamaaisudino, noonoro.

7 Jaanobuunati bu siino allivio sisitaaco Iorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi igueenemehejedimo iicaumoti niinoobo: jjuu saabo meeciva! nooboro uco unuunoco.

8 Jaaneguiiha emeciubo atyimeuhi saafi caballo guiguivaaboco. Jaabohalliri iicaubo momo Guijeve onoobo. Jaabo dojicuti saaubo saafi guijeveminaa iicahigo abajaabo. Jaabo Guijeve onooboco Moocaani mityaco aciuhi jiinije miyaminaati samañootohallivi diitoco iminaanineri, bu ajebari, bu guihuvvari, bu jiinjehalliri iicamo inihicufino asimiri icano iguijeniqui.

9 Jaano allivio sisitaaco Iorderobadi iicaabo isinaayuuno ticovovi jeecivoco omoonifinoguiino, iicamoco atyimeuhi Moocaani iiji miyaano iicanoco ijibugunohalliti iguijenimo jeebinoco.

10 Jaamo sefano jilli neehicauhi: Idiimiibo Aivojibo, onoonoco abañitatibo, ¿mihachutahiica diicaji mahaico iguijenimo jiinjehalliri iicamoco emeciiboro ijaadaco adaacijino? noomoro.

11 Jaasumiro diitoco Moocaani aciuhi seseeneene gaachehunoco. Jaaboro diitoco nuubo: Majaguisihiica jaafahi amihai nahabomi Cristodi ududicamaaimo ihoovovi

ifetehi, jaamoco amiihaico iicaubadiro
agaicaaunohachuta, nooboro.

¹² Jaano allivio sisitaaco Iorderobadi iicaabo
isinaayuuno ticovovi emeciubo atyimeuhi jiinije
sefano amaryibanoro udujavanamaaiunoco, bu
nihiba icivono gaachehubadi iminifutuunoco.
Jaanoti fucuo nihiba tiihobadi minifutuuhi.

¹³ Bu meeciri niquejefañoti jiinijehallivi aifuuhi
oono imoho noovata seenere sefano guibuhuba
iicaneri baavi aaifonicibadi.

¹⁴ Bu niqueje sano finuhi aameque
mapaimirubadi. Bu paryi ifabaino, bu
ifachugaiño icano simañehejevi jeeneuhi.

¹⁵ Jaano ñihicuti jiinije aivojito ifahojinofaño, bu
guisigajinofaño icano fataniinamaaiuhi. Jaamo
tahi fanoohaivojitoma, sihidi inihibaminoma
iicamehejema, bu amocasiminaa aivojitehejema,
bu aivo sihidi ejevafimoma, bu paryi faaboho
jijovotoma, bu jijovoto iicatimoma icano

¹⁶ ifabainoco, ifagajinoco icano neehicauhi:
Mohallivi mahaifo. Jaanoro miihaico jaadi johono
ihaihoji icagahalliri igicinibediti mafataani,
bu oono sihidi jeevaneri Corderobadi iicaabo
aamijino ñihicuti icano.

¹⁷ Miiro jino sihidi jeevano ahaamijifucu gasecu-
uhi. ¿Jaanoco bu miiho jaabicijirahi? noomoro.

7

Israel Cuumiminaati Iicimo.

¹ Toonobuunati atyimeuhi igueenemehejedimo
Moocaani toomominaa paryi jiinijejinibacihalliri
jullelleecinimoco. Jaamo igueenemehejedino
iicano jiinije guibuhubaco gaayiciniuhi,

jiiniꝑehallivi ajashuno guibuutino iicaqui, bu muuaihallivi, bu imohonohallivi icano.

² Tolliro bu atyimeuhi saafi Moocaani toomominaafi Moocaani iicaabo mityama icaabo aamijjaagoti saauboco. Jaabo sefano coovadiivuuhi saatoho igueenemehejedimo iicaumo jiinijeque, bu muuaico icano imitino imooniqui mityaco agaayicumoco.

³ Jilli nooboro: Jiinijeque imitino momoonidino, bu muuaico, bu imohonoco icano Moocaani jeecivominaaco ihimecunoti diitoco Moocaani gaajataco mificutinohachuta icano, nooboro.

⁴ Jaamo diito icicafutuumo oovoco jinoodino guubuuhi: Ciento cuarenta y cuatro mildimo paryi israelmi cuuminoototi.

⁵ Jilli faacuumivatoti icuubo. Juda cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu doce mildimo Ruben cuumiti oovocafutuuhi, bu Gad cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi,

⁶ bu Ase cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Neftali cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Manase cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi,

⁷ bu Simeon cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Levi cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Isaca cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi,

⁸ bu Zabulo cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Jose cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi, bu Benjamin cuumiti doce mildimo oovocafutuuhi icano. Jaamo famooro ciento cuarenta y cuatro mildimou.

Ajashutimo Sesechehujefaño Ijicucuucinimo.

⁹ Toonobuunati emeeciubo atyimeuhi ajashutimo miyaminaaco fanoojiinjeminnaototi,

bu simiyamĩnaaototi, bu faajĩva miyamĩnaaototi, bu faacuumivaototi icano. Jaamo julleecinĩuhi aivojĩ icaga imegavĩ, bu Corderobadi iicaabo imegavĩ icano icaumoco. Jaamo aivo ajashutino icaumo oovorautimo sesechehujefaño jicucucinimo tucojihunoco gaayicinĩumo.

¹⁰ Jaamo paryĩ famooro sefano neehicauhi:

Moocaani ihaivojĩ icagahallĩri igicinĩboti, bu Corderobadi iicaaboti icano taajasu saahi, noomoro.

¹¹ Jaanaa paryĩ Moocaani toomomĩnaa julleleciniuhi Moocaani aivojĩ icagahallidi, bu quillahutohallidi, bu igueenemehejedino iicaumohallidi icano. Jaamo toga imega jiinjehallivĩ ajavucamaaiumoro Moocaanico iimomo nuuhi:

¹² ¡Fine! Cahacisucu, imo, bu gaaja, bu imino monoono, bu bocigo, bu mitya, bu sefa icano. Jaafa Moocaanidi icahi fahijivaro icano. Fine, noomoro.

¹³ Jaanaaca quillahutooboti saafi uco dilluuhi: ¿Mijoho jino jito sesechehunofaño ijicucuucinimo, cuucati asaamo? nooboro.

¹⁴ Jaaneguiha uujoho nuuhi: Aivojĩbo ĩro gaa-jahi, nooboro.

Jaaneguiha uco nuubo: Jito jino sihidi jeevano ĩdaasufañodi afatyomo. Jaamo imifiutimoco Corderobadi iicaabo tĩjeri iimitusucuumo.

¹⁵ Jaamaño Moocaani aivojĩ icaga imefeeneri icamo. Jaamoro cuujehachuta, fucuhachuta icano diiboco itemplojafaño jeevivomoro icahicahi. Jaamoco ihaivojĩ icagahallĩri igicinĩbo imityaguino ficuji; ¿Milli icatimo iicaqui?

16 Jaamo ajebari, bu adufirari icano idaasuno icacujitihî, bu nihîba ihaiguucuri diitoco jigasucujitihî, bu jinejeba aiguucu diitoco idaasuno moonicujitihî icano.

17 Oono mîro Corderobadi iicaabo aivojî iicagafeeneri iicaabo diitoco teemejî ovejamîco motoomonicibadi. Jaaboro fiivoco aacino nîfaihunojaagovî diitoco satyejiibo, bu jaamo taa firaco Moocaani buusuji icano.

8

Niino Sisitaaco Isinaayuuno.

1 Jaanaaca Icorderobadi iicaabo niino sisitaaco isinaayuuno ticovovî niquejefaño llîvî icauno fine sano nihîba oovofeene ticovovîro.

2 Jaadi atyîmeuhi sahuse juugahusetî miimîsiicî idîno Moocaani toomomînaa Moocaani imefeeneri julleecinomoco. Jaamoco iticovoocivî aciuno miriicunoco.

3 Jaanobuunati saaubo sifi Moocaani toomomînaafi maaniguiijîno jigasutahiillu oro eetavotahilluma. Jaaboro jeecivobuje imegavî julleeveuhi. Jaaboco saafi aciuhi sihidî maaniguiijînoco paryî Moocaanita iicamo Moocaanima ihiimaanoma sano Moocaanico ihaciqui. Jaaboro jeecivobuje oro eetavotahallîvî ificuuboro ijigasuqui. Oono ihaivojî icaga imega iicabujehallîvî.

4 Jaano imaaniguiijînoco ijigasuuno aimuufai itoomomînaafi usefañotî Moocaanijaagovî fuuhi sano Moocaanita iicamo diiboma ihiimaanehejema.

⁵ Jaadi bu imaanijigasuta illuco itoomominaafi iciuboro tubuje cijigaicuneri tohilluco agahafusu-uboro jiinjehallivi ganicaruhi. Jaaneri sihidi sisiimi icauhi, bu jiinije sefano guubuvusuuhi, sihidi namebahicauno, bu jiinije sefano maryibauhi icano.

Miriicuno.

⁶ Jaanaaca sahuse juugahuseti miimisiici idino iicaumo Moocaani toomominaa iticovovi miriicunoma iicaumo imibaivuuhi iguisiqui.

⁷ Jaadi saafi ticoniuhi imiriicuco iguisiubo. Jaano ticovovi jiinjehallivi aifuuno nifaihu ifigatyono guisiy nobadi ejeevano, bu cijigai icano sano tijohoma caisecinino. Jaaneri samañooje jiinije jigauhi. Jaabadiro bu imohonoti samañoono jigauhi, bu fajihuti icano.

⁸ Jaanaa allivioobo imiriicuco iguisiuno ticovovi ifabaibadi jeevano jiganoro muuaifaño acutuuhi. Jaaneri samaño muuai tijohoti minifutuuhi.

⁹ Jaaneri tumuuaijefaño iicaumoti samañooto guiiveuhi, bu tolliro cijigai meeneneti samañoono finiuhi icano.

¹⁰ Jaanaa allivioobo imiriicuco iguisiuno ticovovi ajashutino meecirigai niquejefañoti acutuuhi nifotociniboro teehinoti samañoonohallivi, bu pisirigañoti samañoonohallivi icano.

¹¹ Jaabo momou Namita onoo. Jaaneri paryi nifaihunoti samañoono namitati minifutuuhi. Jaaneri sihidi miyaminaa chuumuuhi inifaihu faafaño iminifutuuneri.

¹² Jaanaa allivioobo bu imiriicuco iguisiuno ticovovi nihibati samañoobo jabaavuuhi, bu fucuooboti samañoobo jabaavuuhi, tolliro bu

meciriti samañoobo jabaavuuhi icano. Jaamaño diitoti samaño achicicuutíhi. Jaamaño cuujeti samañoono achicicuutíhi. Jaabadiro fucuti samañoono achicicuutíhi.

¹³ Jaadi emeciubo atyimeuhi saafi Moocaani toomominaafi niquejefeenedi cimimi mogaaje agahafobadi fuuhi, sefano jilli nooboro: ¡Ayí! Idaasucani jiinjehalliri iicamo icaji siino miimisici, saafi idinehiica iicamo Moocaani toomominaa imiriicunoco iguiisidi, nooboro.

9

¹ Jaanaaca bu allivoobo imiriicuco iguiisino ticovovi bu atyimeuhi saafi meecirigai jiinjehallivi aacutuuno. Jaaboco inihicuno oji llaveque aaciunoco atyimeuhi.

² Jaahojico afaayicuneri tohojifañoti sihidi aimuufai inuuhi gaicuhai aimuufabadi. Jaahoji aimuufairi iinuuneri nihibaco fabaacuuhi. Jaaneri jiinije civutuuhi.

³ Jaano toono ihaimuufaifañoti inuumo sihidi chahacami jiinjehallivi gahafomoro. Jaamo mityaco gaayicuhi iniqui oono jiinije juuvemi iicabadi.

⁴ Jaamoco tajibaubo: Jiinije faijihuco imitino momoonidino, bu jinejebaco, imohobaco icano. Jaanoti idimocoro miyaminaaco Moocaani gaajatari ihimecunoti agaajaratimoco momooni, nooboro.

⁵ Jaaruumo miyaminaaco muchuumusudino jilliro sahuse nihibava ticovovi mahaivuvusu, nooboro. Jaamo inino aivo juuvehu inino aivobadi jeevauhi.

6 Jaasumi miyaminaa guiyeveque guineji. Jaarumo atyimejitihi. Iguiyevequi moonirumedi guiyeve chahaji.

7 Jaamo ichahacami caballomico aamocasivi ifeequi imibachunicibadi jeevauhi. Jaamo nigainohalliri oro chaahimigabadi jeevano icauhi ihmeneu miyaminaa imenebadi jeevauhi.

8 Jaanoti imeebaiguino gaigoomi meebaiguinobadi jeevauhi. Jaanoti igaiño jicu igaiñobadi jeevauhi.

9 Jaanoti imeehene kuhufunuuhi jigaiñomeehunobadi. Jaanoti bu ijijecuno sefano guubuvusuuhi aamocasivi ofoomo sihidi caballomi icarronoco iguicino uguubuvusuunicibadi,

10 bu ibuhuno juuvehu ibuhunobadi jeevauhi nijequeteti ituunoma iicauno icano. Jaamo toono ibuhunofaño imitya icauhi miyaminaaco sahuse nihibava ticovovi aivono imooniqui.

11 Jaabo ichahacami aivojibo toono inihicuhoji abajaabuu. Jaabo momo hebreomi iijiri Abadon onoobo. Jaanoti griegomi iijiri Apolion onoobo. Jaanoti moojiri Finisuminaafi onoobo.

12 Jino imegao idaasu fatyuuhi. Jaarunaaca icanehiica minooci.

13 Jaano allivioobo imiriicuco iguiisuno ticovovi guubuuhi Moocaani imegari iicano ijeecivobuje oro eetavotabuje inicuno igueenemeheje iicaunofañoti diiboco unuunoco:

14 Sinaayu oono igueenemehejedimo iicaumo imitino toomominaa Eufrate onoomuuaijiniri isisicinimoco, noonoro.

15 Jaamo diito igueenemehejedimo iicaumo sinaayucafutuuhi miyaminaati sanoodimoco

iguijeniqui. Jaamo toono horavi, tufucuvi, bu tonihibavi, bu toficabavi icano tolli imooniqui ifiivusuumo.

¹⁶ Jaamo amocasiminaa caballomihalliri iicaumo oovo doscientos millones ticovovi ifutuunoco guubuui.

¹⁷ Jilli uujoho icaballomico gajafeenedi atymeuhi. Jaamohalliri iicaumo ifeeyijehallivi cuhufono jigaiño meehu tifaño, bu atyivano, bu guiguivano icaneri tífaisucininoma iicaunoco. Jaanoti icaballomi nigainou jicu nigaibadi jeevauhi. Jaamo iijinoti cijigai, aimuufai, azufre icano ineehicauhi.

¹⁸ Jaaneri miyaminaati sanoodimo guijeveuhi toono minooci, sano idino icano imiti diito iijinoti iineehicauneri. Jaano toono minooci, sano idino iicano imiti cijigai, bu aimuufai, bu azufre icano.

¹⁹ Jaamo diito icaballomi mitya icauhi iijinofaño, bu ibuhunofaño icano. Jaanoti ibuhuno nigacino jininimo nigainobadi jeevauhi. Jaaneri imitino miyaminaaco moonihicaumo.

²⁰ Jaanoti sanoodimo diitoco idaasuno omoonicuurunoti guijevetimo atajaumo iimitico jeevesuutih. Jilli suufenitimo imitino gajamico, bu oro, plata, bronce, guisiba, imoho icano eetavota ijimico icano jeehivehicauhi; jaamo ihijimi atyimetimo, bu guubutimo, igotimo icamoco.

²¹ Bu tolliro suufenitimo sitaaco agaicaunoco, bu agaibaninoco, bu gaigoomima imitinoono iicanehejeque, bu ananivanehejeque icano.

Moocaani Toomominaafi Aamegayima Iicaabo.

1 Jaadi atyimeuhi bu sifi Moocaani toomominaafi sihidi jeevaabo, aimuufairi minicinibo, inigaihalliti tihhi cajetacinuboma niquejefañoti iniituunoco. Jaabo ime nihibabadi achiciniuhi, bu idino cijigai imahacinobadi jeevauhi.

2 Jaabo usefaño aamegayi faayicinahaamegayi icauhi. Jaabo imiyanaagotihaico muuaihallivi ficuuhi, jaanoti inaninaagotihaico jiinjehallivi ficuubo icano.

3 Jaaboro sefano coovadiivuubo oono jicu sefano iniigonibadi. Jaano ticovovi sahuse juugahuseti miimisici idino sisiimi ojuhi.

4 Jaamo isisiimi oojuunoco uujoho caatiniqui mooniunaaca sifi niquejefañoti uco unuunoco guubuhi: Jilli llivi guubunici oono sisiimi ihimaanoco. Jaaboro caatinidino, unuunoco.

5 Jaanaaca Moocaani toomominaafi jiinjehallivi, bu muuaihallivi icano ujulleecinubo imiyanaagohuseque caamo niquejejaagovi gañiyiciuhi.

6 Jaaboro fahijivaro iicaabo niquejeque, jiinjjeque, muuaiñooco, bu paryi tonehejefaño iicamoco icano ifiivusuubo momofañodi miyaano iicanoco nuuhi: Tusumi mihicacuuhi.

7 Niinoobo imiriicuco iguiisicudi Moocaani esamaaje agaajarahicatino icacuuji ijeecivominaa, ihiimaaminaa iicamoco unuubadi, nooboro.

8 Jaanaaca niquejefañoti uuma ihiimaano siino bu uco nuuhi: Foobo dhicito jaadi Moocaani toomominaafi johono muuaihalliri,

jiinjehalliri icano ujulleecin#bo usefaño iicaahaame afaayicinihaamegayico, nooboro.

⁹ Jaanegui diibojaa ufuuboro toohaamegayico diiboco dilluuhi uco ihaciqui.

Jaanegui uco nuubo: Ifaaji machu. Jaano diijifaño imono naamejino iimihubadi. Jaanoti dihibafaño faafaityejino, nooboro.

¹⁰ Jaaneguiiha diibo usefañoti toohaamegayico #ciuboro machuuhi. Jaano taajifaño imiino iimihu imobadi. Jaanoco amachuuno taabafaño faafaitu- uhi.

¹¹ Jaadi uco nuumo: Siino d#bogo ajashutino cuuminoditi, jiinjeminaditi, siijiminaditi, bu aivojitoditi icano Moocaani onoonoco, noomoro.*

11

Miimisii: Moocaaniti Ihiimaamisi.

¹ Jaadi uco aciumo noofajicuco metrobadi iicanoco. Jaamoro uco nuuhi: Gañivo. Oono Moocaani templojaco doovo, bu ijeecevobujeque doovo icano, bu doovo, ¿naa minoodimo tomafovi ejeecevehicamo miyaminaa icahi?

² Jaanoti idinocoro igoohasico deeedino tohasi siicumijeo miyaminaaguiiharucu iicano. Jaamo diito tuucuumi imino cuumico quicuji cuarenta y dosdi nihibava ticovovi.

³ Jaasumi uujoho tajibogominaatisico galluji uujoho onoonoco ijibeguequi mil doscientos sesentadi fucuva ticovovi, civochehujefaño j#cinimisico.

---

* **10:11** Sahaamefaño: nooboro, noono.

4 Jaamisi diitisi Moocaani jiinije Aivoj#bo imega iicahooci olivohooci, bu cuugahu ficuta mihi-icuuci icahicuci iicanobadi jeevamisi.

5 Jaamisico saatoho imitino omoonigohachiiji diitisi iijiti c#jigai iineeji diito iminaaco ijigasiqui. Tolti guijevejimo paryi diitisico imitino imooniqui omoonimo.

6 Jaamisi jiinijehallivi Moocaaniti ihi-imaanohachuta aigotino iicaqui niquejeque afabaacujino mityama icahi, bu tolliro nifaihuco t#johoti iminiyujino mityama icahi, bu jiinijeminaaco idaasuno fanoovari imugusumi omoonijino mityama icahi icano.

7 Jaamisi idudicamaajeque iimivucuudi i#hicuubo oono i#hichuhojifa#oti asaaboro diitisico moonivaji. Jaabo diitisico iguiinon#boro gaicaauji.

8 Jaamisi chuumuhuno tuucuumi sihidi ejeevacuumi, Mohaivoj#boco etetecuumi j#haifa#o acaji. Jaacuumi Sodoma, Egipto icanovi oovicinihi.

9 Bu jaamisi c#rajit#hi mifucuci, safucu, bu sifucutifeenedi icano icajimisi. Jaamisico faaboho miyam#naa, faacuumiva miyam#naa, faajiva miyam#naa, bu faajiin#je miyam#naa icamo ihatyimequi.

10 Jaamisi iguijeveneri jiin#je miyam#naa sihidi imobaaji. Jaamo imo imo iicamoro sinehejeque fahigovavi acicasiji; Oono diitisi Moocaaniti ij#beguehicamisi diitoco idaasuno omoon#hicamisi iguijeveneri.

11 Jaarunaa mifucuci, safucu, sifucutifeenedi icano nijequeti Moocaani diitisico siino buheete-

suji. Jaamisico paryi aatyimemere sihidi iguetejimo.

¹² Jaanaa diitisico sefano niquejefañoti: Juu caamovi masaa, unuunoco guubumisi.

Jaaneguiiha caamo fuumisi aimuufafeenedi. Jaanoco iminaa atyimeuhi.

¹³ Jaano ticovovi aivo sefano jiiñje amaryibauneri tuucuumiti fahuseecijaava iicamañoti sajaaro callajaavehicauhi. Jaabadiro tuucuumiviro ajashutino iijano callajaavuuhi. Jaaneri siete mildimo miyaminaa guijeveuhi. Jaaneri saatoho iguitumoro Moocaani niquejefaño iicaaboco imuuhi.

¹⁴ Jino alliviono imiti fatyehi. Jaano allivio imiti goovajino asaano.

Niino M̄riicuco Iguisino.

¹⁵ Jaadi niinoobo Moocaani tomominaafi im̄riicuco iguisuno ticovovi sefano guubuvusuuno niquejefaño ajashutimo jilli unuuno:

Jiinije aivojino Mohaivojibedi, bu Icristodiano icacuui. Jaabo tajibaji fahiijivaro, noomoro.

¹⁶ Jaanaa veinticuatrodimmo quillahuto Moocaani imefeeneri ihaivoji icaganohalliri iicaumo jiiñjehallivi ajavucamaaiumoro Moocaanico imuuhi,

¹⁷ jilli noomoro:

Ico mihimehi Moocaani sihidi mityama idiicaaboco. Ijoho idiicauboco, bu idiicaaboco, bu asaajiiboco icano, bu dimityaco agaayiciboro atajibacuumaño icano.

18 Miro jinijeminaa dijaa sifiratehi. Jaarunofaño ijoho adaamijifucu, bu uchuumucuumoco udugaacujifucu icano gasecuuhi. Jaasumi dijeecivominaa ijoho onoonoco ijibeguehicamoco, bu #diro iicahicamoco, bu dimomoco obociguehicamoco icano sabadiro sihidi ejeevamehejeque, bu sihidi ejeevatimehejeque icano adaadujifucu, bu tolliro jinijeque ifinisuhicamoco ifinisujino icano, noomoro.

19 Jaasumiro niquejefaño Moocaani temploja faayicafutuuhi. Jaaneri Moocaani unuunohaameque ificuuba cajonbaco atyimeuhi. Jaasumiro sisiimi sihidi namebauhi, jinije ñihicuno guubuvusuuhi, bu sisiimi giriribauhi, bu jinije sefano maryibauhi, bu guisiyino badi ejeevano sihidi sefano aifuuhi icano.

12

Ñihicuubo Dragon Onoobo, Gaigo Icano.

1 Jaanobuunati niquejefaño jabafirano ifuvusuuno: gaigo nihibari imibocinigobadi aricuno ifuvusuuno, fucuo nihibahalliri julleecinigo, docedimo meeciriri ichaahimiga eheetavocinigaco javucinigo.

2 Jaago oovago icago iseemevaqui aiveveneri gaibahicauhi.

3 Jaanobuunati bu siino niquejefaño ifuvusuuhi: dragon ñihicuubo tifaibo, sahuse juugahuseti miyicidino inigainoma icaubo, bu fahusecidino inicuno, bu inigaino ticovoocivi ichaahimiganoma icaubo.

4 Jaabo ibuhuri samañooto meecirico niquejefañoti ubuutuucuboro jinijehallivi

gañi#uhi. Jaaboro iseemevaqui omoon#ugo imegavi julleveubo diigo eseemevasumiro tooseeque iduuqui.

⁵ Jaago gaifi seemeneque seemevauhi. Jaabo jini#jeminaaco sefano taj#baji jigai#ohiri iicanic#badi. Jaabo niquejefaño satyocafutuuhi Moocaani aivoji icagahalliri iicaabojaaگو.

⁶ Jaanoti igaigo gaauhi s#caihigo icahigovi Moocaani diiguedi imibachuhigo tahi diigoco machuco ihaci#qui mil doscientos sesentadi fucuva ticovovi.

⁷ Jaanobuunati niquejefaño idragon fuuhi iyotoma. Jaamoma moon#casiubo Moocaani toomom#inaa aivoj#bo Miguel onoobo iyotoma.

⁸ Jaaruubo idragonco sahigoti#ro guinon#umo, bu tahi niquejefaño diito iicajirumaño samaño chahauhi.

⁹ Jaamaño diibo sihidi#ejeevano dragonco baavi gañi#umo, johono s#ic#jeo jini#mo oono imomo iji, Satanas iicaaboco. Jaabo jini#jeminaaco abañ#ihicaaboco iyotoma baavi jini#jehallivi gañi#umo.

¹⁰ Jaanaa guubuui sefano niquejefañoti unuonoco: Moocaaniti asaano taajasu, bu imitya, bu ihaivoji icano, bu Icristo mitya icano gasecuui. Mi#ro baavi gañ#cafutucuubo Moocaanico monahabomihallivi imitino iji#beguehicaabo fucuhachuta, cuujehachuta icano.

¹¹ Jaaruuboco monahabomi guinon#cuuhi Corderobadi iicaabo t#johofañodi, bu Moocaani j#bogo miyaano iicanoco iji#beguehicaneri icano. Mi#ro ifico gaij#utimo, bu guijeveque iguihiutimo icano.

12 Jaaneri niqnejefañõ iicamo imo imo icahi, bu amihai tahi paryi mihicamo icano. Jaanoti idaasucani mihicaji amihai jiiñijehalliri, bu muuaiñofañõ mihicamo icano. Miõro oono iji tahigo sihidi isifiratooboro niitehi guenene iicajitinoco agaajaaboro.

13 Jaabo idragonco agañunoma iicaabo oono gaifico eseemevaugoco bucasiubo.

14 Jaanegui diigoco cimimi mogaa je jjecuucico acumo jiiñimobadi iicaaboti tehesino igaaqui sicaihigovi diiguedi iimibachuuhigovi. Tahidiigoco machuco ihaciqui mificabaci, bu saficaba, bu sificabatifeenedi icano ticovovi.

15 Jaago dojicuti ijiñimobadi iicaabo iijifañoti nifaihucõ galluuhi muuaiti ifiivotonoro diigoco ibecasiqui.

16 Jaarunofañõ jiiñije diigoco amusuuhi, idragon iijifañoti agalluufaihucõ aaduneri.

17-18 Jaanoma iicaabo diigojaa sihidi isifiratuoboro fuuhi diigo iyaachimihai aatyuvuudimo sanoodimo Moocaani tajibaco imino omoonimoro, bu Jesucristo jibogoco jeevesutimo iicahicaumoma ihamocasiqui.

13

Iñihicumisi.

1 Jaadi muuai jiiñigaibaahohallivi ujulleveubo atymeuhi iñihicuubo muuaifañoti inuuboco. Jaabo nigainou sahuse juugahuseti miyici icano, bu iniicuno fahuseecidinou icano. Jaano iiniicuno iticovoocivi ichaahimiganoma icauhi, bu inigainohallivi caatinicinuno Moocaaniditi idicuno onono momo icano.

2 Jaabo ñihicuubo jicubadi ejeevaubo, tihaiño jeeji tihaiñobadi jeevauhi, bu iiji leon iijibadi jeevauhi icano. Jaaboco idragon imitya, ihaivoji icaga, sihidi bocì iiji icanoco aciuhì.

3 Jaabo ñihicuubo nigaiti sahiti icauno itujaavo diiboco muchuumusujibadi iicauno. Jaaruno diiboco buuhi. Jaaneri paryi jiniije miyaminaa ajabafituumoro diiboco miyaavuguuhi.

4 Jaamoro idragonco cahacisuumo diibo ñihicuuboco mityaco aaciumaño. Jaabadiro bu ñihicuuboco cahacisuumo jilli noomoro: ¿Mijoho fine jaani ñihicuubobadi jeevahi? ¿Mijoho fine diiboma amocasijirahi? noomoro.

5 Bu tolliro diibo ñihicuubo Moocaaniditi idicunoono ihiimaano jaabicafutuuhì cuarenta y dosdi nihibava ticovovi tolli imooniqui.

6 Jaamaño ticovaubo Moocaaniditi imitino ihiimaaboro imomoco idicunoono nuuhi, bu diibo iimihijati, bu niquejefaño paryi iicamoti icano.

7 Tolliro bu ajaabicuboro jilli ñfinicubo Moocaanita iicamoma amocasiuboro diitoco iguinionunoco. Bu gaayicubo mityaco fahigova miyaminaahallivi, bu faacuumivahallivi, fanoohiji miyaminaahallivi, bu faajiniije miyaminaahallivi icano.

8 Jaabo diibo ñihicuuboco cahacisuumo paryi jinijehalliri iicamo oono jiniije ifiivuunotiro diito momono Corderobadi iicaabo agaicaaucufutubo fiivohaamefaño acaatinirautimo.

9 Amihai nohojima mihicamo jinooco imino muguubu.

10 Sitaaco civojafaño asatyomo, bu tolliro civojafaño satyocafeteji. Jaanoti bu

niisugari sitaaco agaicaaumo, bu niisugari gaicaaucafeteji. Jilli iicaneguiiha Moocaanita iicamo imiyaavogomoro ijaabicihicaqui.

¹¹ Jaanobuunati sifi ñihicuubo jiinjefañoti asaaunoco atyimeuhi. Jaabo iiniicuuci cordero iniicuucibadi jeevauhi. Jaaruubo dragonbadi iimaahicauhi.

¹² Jaabo iticonio ñihicuubo mityaco paryi gaayiciuhi, diibo iticonio ñihicuubo imefeenevi. Jaaboro jiinjeyeque, bu toojehalliri iicamoco icano tajjibaubo iticonio ñihicuubo oono sihidi ejeevauno itujaavo ubuhuuboco icahacisuqui.

¹³ Bu tolliro sihidi ejeevanehejeque, bu niquejefañoti miyaminaa imefeenevi jiinjehallivi cijigaico iniitusunehejeque icano.

¹⁴ Tonehejeque diibo iticonio ñihicuubo imefeenevi omoonihicaunofeenedi jiinije miyaminaaco bañiubo. Jaaboro diitoco tajjibaubo diibo iticonio ñihicuubo niisugari agaviricunoma iicauruubo ubuheeteubo ijico iheetavequi.

¹⁵ Jaadi diibohallivi asaauno ñihicuuboco mitya acicafutuuhi iticonio ñihicuubo ijico eetavuuboco ijeebico aacjiboro ihiimaasuqui. Jaaboco iimotimoco igaisiraicisuqui.

¹⁶ Jaabadiro bu tajjibaubo paryi miyaminaaco ihoovoco imiyanaagohuseneti, bu ihimecunoti icano ificuuqui; sihidi ejeevatimoco, bu sihidi ejeevamoco, bu idaasumehejeque, bu sihidi inihibamima iicamehejeque, bu miyaamoco, bu jjojotoco icano.

¹⁷ Jaadi mihaiñooba ticovono naajejitihidi diibo oovotama achahamo. Jaano toono diibo ñihicuubo momo, bu imomo oovo icano.

18 Jaano jino gaajacoro esuhi. Agaajaabo jino ñihicuubo oovoco gaajaci; jino saafi miyaminaafi oovota. Jaano jino seiscientos sesenta y seis.

14

Ciento Cuarenta y Cuatro Mildimo Amasivano.

1 Jaanobuunati emeeciubo atyimeuhi Corderobadi iicaaboco Sion cuumibaihalliri julleeciniuboco. Jaaboma iicaumo ciento cuarenta y cuatro mildimo miyaminaa ihimecunoti Corderobadi iicaabo momo, bu Caani momo icano acaatiniciniumo.

2 Jaadi guubuuhi niquejefañoti sihidi teehiguiisi uguubuvusunicibadi, bu sisi sefano igiriribanicibadi icano uguubuvusunoco. Jaanou sihidi miyaminaa iharpanoco oojisunicibadi jeevauhi.

3 Jaamo bohono masijico masivahicauhi Moocaani aivoji icaga imegavi, bu igueene-mehejedimo iicaumo imegavi, bu quillahuto imegavi icano. Jaajico mihaiñooba aivo gaajahicautihi idimoro diito ciento cuarenta y cuatro mildimo iicaumo jiinije miyaminaafeenetataajasucafutuumoro.

4 Jaamo diito gaigoomivi ijivuutimo. Jaamaño mihinivatimo iicaumo. Jaamo Corderobadi iicaabo dojicuti feehicahi diibo fahigova ofoohigovi. Jaamo taajasucafutuuhi. Jaanoti Moocaani, bu Corderobadi iicaabo iicamisi gaajacuhi sihidi ataajasucafetejinoco.

5 Jaamo Moocaani imegavi mihinivatimo iicaumaño diitofaño bañifira atyimerautihi.

Moocaani Toomominaa Miimisiici, Saafi Idino Ijibogono.

⁶ Jaanobuunati atyimeuhi Moocaani toomominaafi niquejeguiinodi ifinijitino taajasujibogoma icaabo gahafooboco. Jaanoco jiinijeminaaco, bu famoovaaco, bu faajiva miyaminaaco, bu faacuumiva miyaminaaco icano ijibeguequi.

⁷ Jaabo sefano nuuhi: Moocaanico mihiguimoro diiboco mihimo. Miŕo jino tufucu gasecuuhi iimitihalliti jiinijeminaaco idaasuno omoonijifucu. Jaaneguiiha niquejeque, bu jiinijeque, bu muuaiñooco, bu pisirigañooco icano ifiivusuuboco mihimo, nooboro.

⁸ Jaanobuunati bu sifi saauhi jilli nooboro: Acutucuuno, acutucuuno sihidi ejeevacuumi Babilonia cuumi paryi jiinijeminaaco ihajevari iguiricavusumaño, nooboro.

⁹ Jaanobuunati niinoobo saauhi sefano jilli nooboro: Oono ñihicuuboco, bu ihijico icano, imomoro ihoovotaco ihusevi, bu ihimecuvu icano ificuumoco

¹⁰ Moocaani ñihicuno mooniji. Jaamo idaasuno moonicafeteji ciijigai azufrema iicaneri Moocaani toomominaa imefeenevi, bu Corderobadi iicaabo imefeenevi icano.

¹¹ Jaano diitoco idaasuno omoonino aimuufai icaji fahiijivaro ufucuro finiratino fucuhachuta, cuujehachuta icano jaguisisuratino diito ñihicuuboco, bu ihijico icano acahacisumoco, bu imomo oovoco agaayicimoco icano.

¹² Jilli iicaneguiiha Moocaanita iicacuumo, diibo atajibanoco omoonimo, bu Jesuco

jeevesutimo iicamo icano jaabiciima iicaqui.

13 Jaanaa guubuuhi niquejefañoti: Jinooco caatini, noonoro uco unuunoco: Jisumiti imicani icajimo Aivoj#bo Cristo imiyaavogomo iguijeveme. Jiihi tolli, noobo Moocaani Gaija: idudicamaajeti jaguisijimo, bu imino omoonihicanoti gaajaveechujimo icano.

Basuta Ujusicunoco Mihicinicibadi Moocaani Niinofucu Naniji Iimifimoco Imino Imooniqui, Jaanoti Iimitifimoco Imitino Imooniqui Icano.

14 Jaadi emeciubo atyimeuhi aimuufai seseeneque. Jaanohalliri giciniubo saafi miyaminaafi seemenebadi jeevaabo. Jaabo ichaahimiga oroogaco inigaihallivi javuciniuhi, bu meeyuhu sijevahuco gaayiciniuboco.

15 Jaanaa templojafañoti saafi Moocaani toomominaafi inuuhi. Jaaboro sefano nuuhi oono aimuufaihalliri igiciniuboco: Dimeeyuhuri quiticibo basuta noovataco diicicu tufucu mihicacuuhi. Jino jiinije basuta noova tifaicuuhi, nooboro.

16 Jaaneguiiha aimuufaihalliri igiciniubo imeeyuhuco jiinijehallidi iguiiyiciuboro jiinije basuta noovataco icuuhi.

17 Jaanobuunati bu sifi Moocaani toomominaafi inuuhi niquejefaño iicaja templojafañoti, tolliro bu ihusefaño sijevahu meeyuhu icahuma.

18 Jaanaaca bu sifi Moocaani toomominaafi Moocaani jeecivobujejaagoti saauhi cijigaihallivi mityama iicaabo. Jaaboro imeeyuhu sijevahuma iicauboco sefano nuuhi: Disijeva meeyuhuri

quiticibo dīci jīnīje baacuco oono icivucuunoco, nooboro.

¹⁹ Jaanegui diibo imeeyuhuco jīnījehallīdi iguiiyīciuboro icīuhi jīnīje baacuco. Jaaboro ajashutiba Moocaani sīfīra nitībafaño gañīuhi imahamicafetequi.

²⁰ Jaanoco cuumitī buhīgovī mahamicafutuuhi. Jaano initībafañotī tījoho ucuuno trescientos kilometrohachuta ifutuuhi fahīgovavī, bu ifaicuva ifutuuhi caballomī ujulleecinīmo iijhachuta icano. Miyamīnaa tījoho eneejiruno baacutofaihuvīro oovīcīcafutuuhi.

15

Nīno Imitī Iicajīno.

¹ Jaadī bu siino atyīmeuhi niquejefaño #fuvusuuno jabafīranoco. Jaanou sahuse juugahusetī miimīsiicī idīno Moocaani toomomīnaa itīcovoocivī nīno idaasuno omoonījinoma iicaumo. Jaamo imivusuhi Moocaani sīfirataco.

² Tollīro bu atyīmeuhi muuai vidriobadī jeevano cījīgaima icano foovono sinaagonovī #fuvusunoco. Jaanojīnirī jullelleecinīumo Moocaani aacīuno iharpanoma johono iñīhicuuboco, bu ihījīco icano iguiinonīumoro, bu diibo momo oovotaco agaayīciutīmo.

³ Jaamo masivahīcauhi Moocaani jeevīvomīnaafi Moise masījīco, bu Corderobadī iicaabo masījīco icano jillī noomoro:

Aivo ajashutīno, olli jeevatīno paryī #joho edeetavono Aivojībo Moocaani sīhīdī imityaabo. Jaano diica aivo tīquevehi,

bu aivo miyaano icano, ñjoho jiiñje miyaminaa Aivojiĩbo idiicaabo.

⁴ ¿Miñjoho bu ico, Aivojiĩbo, ñhichugotimo icajirahi? Paryi famooro ico cahacisuji. Miñro ñjoho idiĩboro imihinivatiĩbo. Jaamaño fanoojiinije miyaminaa asaamoro ico imeji, aivo ñjoho imino omoonino aatyimecafotomaño, noomoro.

⁵ Jaanobuunati emeciubo atyimeuhi niquejefañoti temploja iimimañoma iicauja afaayacafutunoco. Tomañovi tajiĩba guisibabujecico ificuhicaumaño.

⁶ Jaamaño iimimañoti inuumo diito sahuse juugahuseti miimisiici idiĩmo Moocaani toomominaa Moocaani idaasuno omoonijinoma iticovoocivi iicaumo. Jaamo imichehuje, aricuchehuje, mihinivatichehujefaño jiĩciniumo. Jaamo oro niivigaimeeheneri ifeeyijenehallidi siyiyiĩcinuhi.

⁷ Jaamoco igueenemehejedimo iicaumoti saafi acĩuhi iticovoocivi oro guirihillunoco. Jaanofaño Moocaani fahiĩjivaro iicaabo sifira gahaficininoma.

⁸ Jaasumiro iimimaño onoomaño aimuufairi gahafuuhi Moocaani sihidi ejeevano, bu mityati icano asaano. Jahigo miñhaiñooba jicafutuujitirahi oono sahuse juugahuseti miimisiici icano iicaumo Moocaani toomominaa iticovoocivi Moocaani idaasuno omoonijnoco asatyumo toonoco omooniumo imivuutinohachuta.

16

Moocaani Sifira Guirihilluno Aamitaditi

Ij#bogono.

¹ Jaanaa guubuuhi templojafaño iicano iimimañoti Moocaani toomominaa sahuse juugahuseti miimi#iici idiino iicaumoco sefano unuunoco: Mofoomoro jiinjehallivi mutucaruto toono sihidi ejeevano Moocaani sifira iguirihillunofaño iicanoco, noonoro.

² Jaaneguiha diitoti saafi ticoni#uhi jiinjehallivi iguirihillufaño iicaunoco utucaruubo. Jaaneri paryi miyaminaa oono inihicuubo oovotaco agaayici#umoco, bu ihijico iimumoco icano fiivuno idicuno c#inisino sihidi aivonoono.

³ Jaanaa allivioobo bu iguirihillufaño iicaunoco muuaiñofaño tucaruuhi. Jaaneri inifaihuno chumuhu t#johobadi minifutuuhi. Jaaneri paryi tumuuaijefaño iicaumo chuumuuhi.

⁴ Jaanaa allivioobo bu iguirihillufaño iicaunoco tehinohallivi, pisirigañohallivi icano tucaruuhi. Jaaneri inifaihuno t#johoti minifutuuhi.

⁵ Jaanaa guubuuhi diiboro unuunoco: Aivoj#bo Moocaani, #joho aivo imino omoonifiibo, idiimiibo icano. Jaabo idiicaabo, bu idiicaubo icano.

⁶ Mi#ro diito #diro iicaumoco, bu dij#bogoco ihiimaumoco icano it#johoco aga#numoro gujen#uhi. Jaamaño #joho jisumi diitoco t#johoco diisuhi tolli diito imogomaño, nooboro.

⁷ Jaanaaca bu guubuuhi saafi Moocaani jeecivobuje iicauhigoti unuunoco: Jii, Aivoj#bo Moocaani sihidi mityama idiicaabo, miyaanohalliti imino moonihi, nooboro.

⁸ Jaanaa allivioobo bu iguirihillufaño iicaunoco nihibahallivi tucaruuhi. Jaaboro inihibaco mityaco aciubo miyaminaaco ihaiguucuri ij#gasuqui.

9 Jaaneri paryi miyaminaaco ñihicuuno jigasuubo. Jaarofaño iimitico jeevesuutimo, bu Moocaanico imuutimo icano; jilliro diibediti idicunoono iimaauomo toono ñihicuunoono imitihallivi mityama iicaubediti.

10 Jaano allivioobo iguirihillufaño iicaunoco oono ñihicuubo aivoji icagahallivi tucaruuhi. Jaaneri diibo aivoji jiinije cironoguiino minifutu- uhi. Jaanaa miyaminaa aavovomoro cuhufono imicicifotomoro majaabicinibadiro diito inehe- jebanoco jimicamaahicauhi.

11 Jaarumo iimitico jeevesutimo omoonimoro Moocaani niquejefaño iicaubediti imitinoono iimaauhi icinisiino, bu aivono icanohalliti.

12 Jaano allivioobo bu iguirihillufaño iicaunoco sihidí ejeevamuuai Eufrate onoomuuafaño tu- caruuhi. Jaaneri tumuuai figatyuuhi jihaiti iminifetequi tojiri aamijijaagoti jiinije aivojito isaaqui.

13 Jaadi atymeuhi dragon iijifañoti, bu ñihicuubo iijifañoti, bu jihovo iimaaminaafi iijifañoti icano inuumoco, miimisiici, saafi idimova iimitino gaijami jacucugamibadi jeevamoco.

14 Jaamo diitou iji gaijami sihidí ejeevanehe- jeque omoonihicaumo, bu jiinijeminaa aivojitoco iigaiyicituumo Moocaani sihidí ejeevaaboma ihamocasiqui.

15 Jaanegui mehesicini uujohe gaajaciratino saaji nanivaminaafi asaanicibadi. Imicani icajibo ifico imino imibachuubo gaachehuco imibachunicibadi. Jaabo icigatibo iicanicibadi

teemejiibo. Jaabo nucufeguecujitiibo sicaibo iicaabo iicanicibadi.

16 Jaamo diito imitino gaijami aivojitoco igaiyiciuhi hebreomi iijiri Armagedon onoomaño.

17 Jaanobuunati niinoobo iguirihillufaño iicaunoco tucaruuhi sicaisituvi. Jaanaa niquejefaño iicaja iimimañoti Moocaani aivoji icagati sefano unuuno guubuvusuuhi: Fine imivocafutucuuno, noonoro.

18 Jaasumiro sihidi namebauno, bu jinije ñihicuno guubuvusuuhi, bu sihidi sisiimi icauhi icano. Jaaneri sihidi sefano jinije maryibauhi jinijehalliri miyaminaa iicanoti amaryibahicauno janaanivi.

19 Jaaneri sihidi ejevacuumi dujavavuhifeenedi minooci, sano idino. Tolliro bu jinije miyaminaa cuumino callajanamaaiuhi icano. Jaadi bu Moocaani sihidi ejevacuumi Babilonia cuumiti esafutuuhi. Tuucuumico isifirafaihuco ifayisuqui tuucuumijaago isifiratuuboro agalluufaihuco.

20 Jaaneri bu ifachugaiño, bu ifabaño icano buuhicauno.

21 Tolliro bu miyaminaahallivi niquejefañoti guisibanobadi ejevano aifuuhi. Jaanaa saba boci cuarenta kilodino icauhi. Jaanohalliti miyaminaa Moocaanico: Imitinoono, nuuhi jihishitineri diitoco idasuno omoonunohalliti.

17

Sihidi Ejevano Ajevaminaagoco Ahaamino.

1 Jaanaa tajaago saaubo oono Moocaani toomominaa sifira guirihillunoma iicaumoti saafi. Jaaboro uco nuuhi: Juu disaa, ico #fusuqui oono sihidi ejeevano ajevaminaago muuaiñohalliri igicinigoco ahaaminoco, nooboro.

2 Miïro jiiñjeminaa aivojito diigoma imitino icahicahi. Jaaneri jiiñjehalliri iicamo diigo ajevafaihuri guiriicavehicahi.

3 Jaanobuunati Moocaani Gaija uco #fusuunofañodi Moocaani toomominaafi uco sicaihigovi satyuuhi. Jahigo atyimeuhi gaigoco iñihicuubo tifaibohalliri gicinigoco. Jaabo iñihicuubohalli sihidi caatiniciniuno Moocaniditi idicuno ononeheje, bu jaabo nigaino sahuse juugahuseti miyici idino, bu fahuseecidino iinicuno icano.

4 Jaago diigo diibohalliri igiciniugo jiciniuhi tifaiba iicachehuri, bu atyvachehuco icano. Jaago imibaiquimaaciniuhi orori, bu iminoono guisiyineri, bu perlari icano. Jaago gaayiciniuhi oro guirihilluco #dicuneneri, bu ihajeva idicuri icano gatyuuci icahilluco.

5 Jaago imecuri caatiniciniuno itihino momo: Sihidi ejeevano Babilonia cuumi ajevaminaa seeji, bu paryi jiiñjehalliri iicamo #dicunoono seeji icano, onono.

6 Jaadi uujoho gaajaciuhi diigo Moocanita iicamo tijeheri, bu Jesu miyaabo iicanoco ijibeguehicaumo tijeheri icano imo imo iicagoro guiriicavocinigoco. Jaanoco aatyimeuboro sihidi jabafiituuhi.

7 Jaaneguiha Moocaani toomominaafi uco nuuhi: ¿Collihi daabafitehi? Ico uujoho

gaajasuji oono itihino diigoco adaatyimene milli eneejirunoco, bu inihicuubo sahuse juugahuseti miyici idino, bu fahuseeci iinicuno iicaabo diigoco ifiiseebeti icano.

⁸ Diibo inihicuuboco adaatyimeebe johono iicahinibo. Jaaruubo jisumi chahacuhi. Jaaruubo siino inihicuhoji fañoti saajiibo ifinijigovi efeejino imegavi. Jaaneri jinijehalliri iicamo jinije ifivuunotiro fiivohaamefaño imomono achahamo sihidiro jabafiteji oono inihicuubo iicahinibo, achahacuubo, siino asaadi.

⁹ Jimañeri onoonoco gaajama iicamo gaajaji: Miro oono inigaino, sahuse juugahuseti mibaici idino ifabaino iicanoco eneejiruno: Toba jehalliri diigo igicinibajediti.

¹⁰ Jaayijere bu sahuse juugahuseti miimisiici idino aivojito iicamediti eneejiruno. Jaamoti sahusedimo finicuuhi. Jaanoti saafi jino icahi. Jaanoti saafhiica gasetihi. Jaaruubo agasedi guenenene icajitih.

¹¹ Jaabo oono inihicuubo iicahinibo, achahacuruubo diitobuunati asaajiibo aivojiboti iicaqui. Jaaboma ochodimo minifetejimo. Jaabo bu diito sahuse juugahuseti miimisiici idino iicaumooboro. Jaadi feejiibo ifinijigovi.

¹² Jaanoti bu fahuseecidino iinicunoco adaatyimene fahuseecidimo aivojito iicajimoco onoono. Jaamo tajiibatihica. Jaarumo sano nihiba oovoti aivoji ijico gaayicijimo sano oono inihicuuboma.

¹³ Jaamo diito aivojito sabadi ihiimaamoro imitya, bu ihaivoji icanoco oono inihicuuboco acijimo.

14 Jaamoro Corderobadi iicaaboma amocasi-jimo. Jaarumoco Corderobadi iicaabo guinoniji, miiro diibo aivojito Aivojiiibo, bu tajiibaminaa Tajiibaminaafi icano iicamaño. Jaaboma iicamoco Moocaani ocoovauboro iciuhi. Jaamo diiboco jeevesutimo icahi, nooboro.

15 Jaadi bu siino uco nuubo: Johono muuaiñooco ajevaminaago tumuuaijehalliri gicinigoco adatyimemuuaije oono cuumino miyaminaa, bu fanoohiiji miyaminaa, bu jiinjeminanaa icano.

16 Jaabadiro bu oono iñihicuubo nigainohallivi fahuseecidino iinicunoco adaatyimene ajevaminagoco ijihevenere sicaiigoco jeevesujimo, bu tolliro diigo uucunoco uduumoro diigoco cijiigaifaño jigasujimo icano.

17 Miiro Moocaani diito jeebiiifaño ficuji diibo iimogobadi diito imooniqui. Jaamaño sabadiro ihiimaamoro ihaivoji iijico iñihicuuboco acijimo Moocaani unuuno imivocafotonohachuta.

18 Jaanoti bu gaigoco adaatyimene oono sihidí ejevacuumi jiinije miyaminaa aivojitoco atajiibahicacuumiti onoono, nooboro.

18

Babilonia Cuumi Ifnijino.

1 Jaanobuunati atyimeuhi Moocaani toomominaafi sihidí mityama icaabo niquejefañoti iniituunoco. Jaabo seseene jiinijeque achicuihi iharicuri.

² Jaabo sefano nuuhi: Acutucuuno, acutucuuno sihidi ejevacuumi Babilonia cuumi ijimi iijanotiro fiivutucuuno, bu fanoohimiti gajami iijanorucu, bu faaboho jooi agahafomo #dicufiimo, bu ij#hechufiimo icamo iijanurucu icano.

³ M#iro paryi jii#ijem#naa tuucuumi ajevafa#o imo imo icahicahi, bu jii#ijem#naa aivoj#to diigoma ihajevari imit#neheje icahicahi, bu jii#ije naajem#naa tuucuumi imiti naajeteque omoonimoro sihidiro nih#bam#vahicahi icano, nooboro.

⁴ Jaadi siino guubuuhi niquejefa#ot# unuunoco: Am#hai taty mihicamo tuucuumiti mihiino tuucuumi imit#fa#odi mihicadino, bu tuucuumico #daasuno omoon#jino am#haiv# #fetedino.

⁵ M#iro tuucuumi imiti ajashutino jii#ijeti niquejevi #futucuuhi. Jaaneri Moocaani diigo imitico esafutucuuhi.

⁶ Jaanegui diigoco mahaci oono saatohoco diigo aacihicabadiro buuna. Bu diigoco majaadu oono diigo omoon#uno all#nooc#vi. Bu oono diigo sitaaco iimitino eheetavehicano janaan#v# meheetavo diiguedi.

⁷ Sihidiro aivono, #daasuno icano diigoco moon# oono diigo sihidi mitya mitya icahicagoro, sihidi imitico iimogogoro omoon#hicano ticovov# icano. M#iro diigo ijeeb#fa#odi neehicahi: Jino uujoho aivoj#gobadi icahi, bu uujoho fibaijigo iicat#ma#o #daasuno icajit#hi, noogoro.

⁸ Jaama#o safucudiro diigoco #daasuno omoon#jino ihall#vi gaseji: guijeve, bu #daasu, bu ajeba, bu c#j#gairi j#gasucafetejigo icano. M#iro jish#t#bo Moocaani diigohall#vi jilli neehi.

9 Jaaneri jiinjeminaa aivojito diigoma iicahicamo, bu imitico sihidĩ iimeguehicamo icano ataacasimoro sihidĩ diigueri idaasuveji diigo ijigano aimuufaico aatyimemere.

10 Jaamoro diigoco idaasuno omoonino ñihicuti tehesino iicahigoti neejimo: ¡Ay! Idaasucani diicahi, ijoho Babilonia cuumi iguiraacuumi, sihidĩ edeevacuumi. Dihallivi sano goovanogayi ico idaasuno omoonino gasehi, noomoro.

11 Bu tolliro jiinije naajeminaa tuucuumico #daasuvomoro taacasiji diito inajeteque isivanoco mihaiñooba anaajecuujitineri.

12 Jaano diito naajetene: oroneheje, plataneheje, bu oovosino guisiyineheje, perlaneheje, bu iiminoono gaachehuboogano, sedaboogano, aatyivaneheje, bu tifaihiba iicaneheje icano, bu tolliro fanoova imohono afacicinoono, bu marfilneheje, bu iimino imohono, bu bronceneheje, jigaiñoneheje, bu ucuhufono guisibano marmol ononeheje,

13 bu canelaneheje naajete, bu afacicinoono, maaniguiijino, mirraneheje, facicifaihuno, vinofaihuno, diribano, bu harinaguiijino, bu ñaavaneheje, bu tolliro asiminaajeteneheje, ovejami, caballomi, bu carrono, bu miyaminaa jijovotehejeque icano.

14 Jaamoro tuucuumico neejimo: ijoho sihidĩ idimeguehicano chahacuuhi, bu fahiijivaro chahacuujino sihidĩ dibusumije, dihovosineheje icano, noomoro.

15 Paryi jinehejeque tuucuumico anaajemere sihidĩ inihibamivahicamo tehesinotiro iicajimo tuucuumico idaasuno omoonino ñihicuti, ihidaasuri

ataamoro neeji:

16 ¡Ayí! Idaasucani sihidi ejeevacuumi icahi. Miïro gaigo imichehujefaño, itifaihiba iicachehujefaño, aatyivachehujefaño icano jicinigo, bu orori, imino guisiyineri, perlari icano imibachucinigobadi jeevauhi.

17 Jaano ajashutinobusumije milli goovanogayi finíhi, noomoro.

Jaabadiro bu paryi cijigameenene aivojito bu togajeri igomo, bu togaje dudicamaajeminaa, bu paryi muuaifano ududicamaameheje icano tehesinoro julleecamaaji.

18 Jaamoro tuucuumi jigano aimuufaico aatyimene idasuri coovadiivejimo: ¿Cuucuumi aivo jicuumi ivibadi iicacuumi chahahi? noomoro

19 inigainohallivi jininoco gavaracuuji idasuvomoro, taacasimoro gaibacasiji: ¡Ayí! Idaasucani sihidi ejeevacuumi icahi. Miïro tuucuumi busumijeri paryi muuaifano cijigameenenema iicamo sihidi nihibamivahicahi. Jaacuumi milli goovanogayi finíhi, noomoro.

20 Jaarunofano amihai niquejefaño iicamo tuucuumico mihimoba, bu amihai Moocaani minisuminaa bu mihimoba, bu paryi Moocaani ijico mijibeguehicamo, bu diibota mihicamo icano. Miïro tuucuumico tolli omoonineri amihaino jaadaco Moocaani ichi, nooboro.

21 Jaanaaca Moocaani toomominaafi sihidi jeevaabo guisibatygabaco ganiyiciuhi machuta cahasutaguisibatygababadi iicabaco. Jaaboro muuaifano ganiuhi, jilli nooboro: Jilli

gañ#cafetejicuumi baavi sihidi ejeevacuumi Babilonia cuumi. Jaacuumi siino ufucuro aty#meracujitih.

22 Bu ufucuro dij#haiñofaño arpa, bu siru, miriicuno icano guubuvusucuujitih, bu fanoodud#camaajeminaa, bu machutaaco acahasuno guubuvusucuujitih icano,

23 bu ico achicinihicano ci#igamecuno ifuvusucuujitih, bu ufucuro #vi guubuvusucuujitino taabava j#baimo masino icano, dinaajeminaa sihidi ejeevamo paryi jini#je miyaminaaco dihapichuneri abañ#hicaumaño.

24 Mi#ro tuucuumifaño Moocaani i#ico i#beguehicaumo t#johoco aga#uno aty#mecafetehi, bu tolli#ro Moocaanita iicamo t#joho, bu paryi jini#jehall#vi agaicaauhicamo t#joho icano, nooboro.

19

1 Jaanobuunati niquejefa#oti sefano sihidi miyaminaa unuunoco guubuuh:

¡Aleluya! Itaajasu, iimi, imitya icano paryi Moocaanino.

2 Mi#ro diibo imino miyaanoro emee#iboro dugaacufih. Mi#ro sihidi ejeevano ajevaminaago jini#jeminaaco ihajevari imih#ninigoco, toono jaadaco acicuubo. Ijeecivominaa t#johoco aga#uno jaadaco icicuubo, noomoro.

3 Jaadi siino sefano nuumo: ¡Aleluya! Diigoco i#igasuno aimuufai suufen#tino aimuuj, noomoro.

4 Jaadi bu veinticuatro#imo quillahuto iicamo, bu igueenemehejed#imo iicamo icano jini#jehall#vi ajavucamaaiumoro Moocaani

ihaivoji icagahalliri iicaaboco imuumoro neehicauhi: ¡Fine! ¡Aleluya! noomoro.

⁵ Jaanaaca Moocaani aivoji icagajaagoti unuunoco guubuui: Moocaanico mihimo paryi amihai diibo jeecivominaa, diiboco mihiguimo mequehefimo, bu munumefimo icano, noomoro.

Corderobadi Icaabo Jibaimo Iicajino.

⁶ Tolliro guubuui sihidi miyaminaa ihiimaabadi icano, sefano guubuvusuui guisino uguubuvusunicibadi icano, bu sefano sisiimi igiriribanicibadi icano, jilli neehicauhi:

¡Aleluya! Aivojibo Moocaani sihidi mityama iicaabo atajbacumaño.

⁷ Masi imono mihicamoro imo imo miicaqui. Jaamoro diiboco macahacisuqui. Miuro jino Corderobadi iicaabo taabava jibaimo iicajino gasecuui, bu mogai iicajigo imibaivucuui.

⁸ Jaagoco iimino gaachehu, mihinivatichehu, aricuchehufaño jhacucuumo, noonoro.

Jaano toono iimichehufaño jhacuno onono Moocaanita iicamo mihinivatimo iicanoco eneejiruno.

⁹ Jaadi uco Moocaani toomominaafi nuuhi: Jinooco bu caatini: Imicani icajimo Corderobadi iicaabo taabava jibaimojaagovi ucuuhuvamo, nooboro.

Jaadi bu uco siino nuubo: Jino Moocaani iiji aivo miyaano icano, nooboro.

¹⁰ Jaanegui uujoho diiboguiino memuvuui diiboco imequi. Jaarunaa uco nuubo: Tolli moonidino uujoho, bu tolliro Moocaani

jeecivominaafi ijoho idiicabadiro, bu dinahabomi Jesu jibogoco suufenitimo ijibeguehicamobadiro icano. Jaanegui Moocaanico diimo, nooboro.

Miro toono Jesu jibogoco jibogomo Moocaani iimaa jibogominaa.

Eseene Caballohalliri Icaabo.

¹¹ Jaadi atyimeuhi niqueje faayicinunoco. Jaanofañoti inuubo sesebe caballo. Jaabohalliri iicaubo momou Abañitatibo, Miyaabo icano. Jaabo imino atajibahicaaboro miyaano iimitinoco iguioniqui minaaco eheetavefiibo.

¹² Jaabo aallino cijigaiguuihunobadi jeevauhi, bu inigaihallivi sihidi chaahimigano icauhi, bu imomo caatiniciniuhi. Jaamomoco idiboro diibo gaajauhi.

¹³ Bu jaabo tijohori jeesucinichehufañojiciniuhi. Jaabo momou Moocaani iimaa.

¹⁴ Jaabo dojicuti fuumo niqueje amocasiminaa imichehujе, mihinivatichеhujе, sesechehujefañojicucucinimo. Jaamo bu tolliro seseefiimo cabal-lomihalliri icaumo.*

¹⁵ Jaabo ijifañoti sijevaga niisuga inoociniuhi. Togari jinijeminaaco iguioniqui. Jaaboro tajibajiibo jigaiñohiri iicanicibadi. Jaaboro aamijiibo oono baacufaihuco ihiciqui itihairi iquicunicibadi. Jaaboro diitoco Moocaani imityaabo idaasuno mooniji.

¹⁶ Jaabo idihallivi igaachehuti caatiniciniuno aivojito Aivojibo, bu tajibaminaa Aivojibo icano onoomomo.

---

* **19:14** Griego ijiri noono: Jaaboro diitoco iisujiibo Moocaani imityaabo sifira aivofaihuco.

17 Jaadi bu atyimeuhi saafi Moocaani toomominaafi nihibahalliri julleeciniboco. Jaabo sefano coovadiivuhi paryi joomi asimí niquejeguiinodi agahafomoco: Masaa. Jaamoro mihigaivova ajashutino Moocaani machutajaagovi.

18 Jaamo aivojito uucunoco, amocasimínaa aivojito uucunoco, bu esefafimo uucunoco, bu caballomí uucunoco, bu diitohalliri iicahicamo uucunoco miyaamo uucunoco, bu jiovoto uucunoco bu unumefimo uucunoco, bu equehefimo uucunoco icano muduuva, nooboro.

19 Jaadi atyimeuhi inihicuuboco, bu tolliro jinijeminaa aivojito ihamocasimínaama igaiuumoro oono eseseene caballohalliri iicaaboma, bu diibo amocasimínaama icano imoonicasiqui asaumoco.

20 Jaadi inihicuuboco, bu jihovo iimaaminaafico icano sano agaayiciuboro sisibo. Jaabo diibo jihovo iimaaminaafi inihicuubo imegavi jabafiranehejeque omoonihicaubo. Tonehejefenedi diibo jihovo iimaaminaafi miyaminaaco banihicauhi oono inihicuubo oovotaco agaayiciumoco, bu jaamoro diibo ijico iiumumoco icano. Jaamisico gañubo buheemisico cijigai jicooba azufrema ijigabafaño.

21 Jaanoti diitisi yoto guijenicafutuuhi oono eseseene caballohalliri iicaubo ijifañoti niisuga iinocinugari. Jaamo uucuneri paryi añimí sihidiro tuvauhi.

20

Mil Año Ticovovi Imino Iicajino.

1 Jaanobuunati atyimeuhi Moocaani toomominaafi ihusefaño ñihicuhoji llave, bu jigaiñehityigaba icanoma niquejefañoti niituuboco.

2 Jaaboro dragonco agaayiciuboro tohiri sisiuhi. Jaaboco sicijeo jininimo, iji, Satanas iicaaboco mil año ticovovi ficuubo.

3 Jaaboro diiboco ñihicuhojifaño agañuboro ihallivi maaniniuhi. Jaaboro tuhuga imega igaa-jataco ficuuhi siino miyaminaaco bañicuutiibo iicaqui mil año ticovovi. Jaadi mil año afaty-onobuunati siino sinaayucafetejiibo. Jaaruubo guenenene icajitiibo.

4 Jaanobuunati atyimeuhi sihidi aivoji icagano iicanoco. Jaanohalliri giciniumo itajibaqui mityaco agaayiciumo. Tolliro bu atyimeuhi johono Moocaani iijico Jesucristofañodi jibeguehicaunohalliti inigainoco iquitiumo jeebinoco. Jaamo diito ñihicuuboco, bu ihijico icano imuutihi. Tolliro bu diibo oovotaco ficusuutimo ihimecuti, bu ihuseti icano. Jaamo ubuheeteumoro Cristoma mil año ticovovi tajibauhi.

5 Jaano toono iticonio buheete iicajino. Jaanoti saatoho uchuumucuumo buheeteutihi. Jari toono mil año afatyonobuunati buheetejimo.

6 Imicani icamo Moocanidiro iicamo Jesu buheetebuunati iticonio buheetefañodi iicajimo. Jaamohallivi allivio guijeve imityama chahaji, diitoco cijigaifaño agañjirunoma. Jilliro ivi Moocaani Cristo iicamisi sacerdotemitiro icajimo. Jaamoro diiboma mil año ticovovi tajibajimo.

7 Jaano toono mil año afatyonobuunati Satanas

siino sinaayucafeteji iñihicuhojifañoti.

⁸ Jaadi feejiibo paryi jiiñjeminaaco ibañiqui. Jaaboro Magog cuumi, bu Gog cuumi icano iyotoma bañitejiibo. Jaaboro tuucuumici amocasiminaa ajashutimo muuaiño jiiñgaiyihaiñobadi iicamoco igaiyicijiibo minaaguiiha.

⁹ Jaadi saajimo jiiñjejinibacidi. Jaamoro Moocaanita iicacuumico, Moocaani agaijicuumico, Jerusale cuumico cabaacujimo. Jaarumohallivi Moocaani ciiñgaico agalluuno paryi diitoco jigasuji.

¹⁰ Jaanotiiji diitoco abañiuboco gañiñjiibo ciiñgai azufrema ijigano jicoobafaño; oono iñihicuubo, bu jihovo iimaaminaafi icamisico agañiubafaño. Jahigo idaasuno aivono moonicafetejimo fahiiñvaru cuujehachuta, fucuhachuta icano.

Sihidi Ejeevano Eseseene Aivoji Icaga.

¹¹ Jaadi atyimeuhi sihidi jeevano seseene aivoji icagaco, bu togahalliri igicinuboco icano. Jaabo imefeenetu niqueje, jiiñje icano sano finuhi atyimeratino. Jaamaño diito iicaujirumaño atyimerautihi.

¹² Jaadi atyimeuhi paryi iguijevehicaumo unumefiimo, bu equehefiimo icano sañigo Moocaani imefeenevi julleleecinimoco. Jaadi faayiciumo aameneque, tolliro bu sihaame fiivohaameque icano. Jaadi uchuumucuumo jaaducafutuuhi omoonihicaunoco toohaamejefaño iicaubadi.

¹³ Jaasumi iguijeveumo teehinofaño, bu muuaiñoñaño icano buheeteuhi. Jaabadiro

bu famooro iguijeveumo jeebino buheeteuhi guijeveminaa iicahicaumañoti. Jaamoco paryi jaaducafutuuhi omoonihicaunehejeque emeeciiboro.

¹⁴ Jaadi guijeve, bu guijeveminaa iicahicaumaño icano gañicafutuuhi ciiigai jicoobafaño. Jaaba toba ciiigai jicooba allivio guijeve iicano.

¹⁵ Jahigo bu tolliro gañicafutuumo fiivo aamefaño imomono acaatinirautimo icano.

21

Bohono Niqueje, Bu Bohono Jiinije Icano.

¹ Jaanobuunati atyimeuhi bohono niquejeque, bu bohono jiinijeque icano. Miro iticonio niqueje, bu iticonio jiinije icano ifinicuumaño, bu tolliro muuaiño chahacuuhi icano.

² Uujoho Jua, atyimeuhi iimino cuumi, bohono Jerusale cuumi niquejefañoti Moocaani imefeenetiniituucuumico. Jaacuumi imino imibachuciniuhi gaigo itajevaqui iimibaiquimaainicibadi.

³ Jaanaaca niquejefañoti sefano unuunoco guubuui: Meeci, jino Moocaani miyaminaafeeneri jisumi iicacuunoco. Jaabo diitoma icajiibo. Jaanoti diiteji diibo cuumiminaa icano. Jaabo Moocaani diitoma icaji diito Caaniti iicaqui icano.

⁴ Jaamo taafirafaihunoco Moocaani filluji. Jaadi siino guijeve chahacuuji, bu taafira chahacuuji, bu idaasuhiica, bu aivehicano chahacuuji, eedeene achahacujimaño, noonoro.

⁵ Jaanaaca ihaivoji icagahalliri igiciniubo nuuhi: Meeci, paryi uujoho bonehejeque eetavehi, nooboro.

Jaadi bu nuubo: Caatini, jino aivo miyahii; aivo miyaano iicano, nooboro.

⁶ Jaadi bu uco siino nuubo: Fine, imivocafutucuno. Uujoho imegaoobo, bu allivioobo icano, oono A, Z icano iicabadi iicaabo. Jaabo uujoho adufirari iicaaboco pisirigai nifaihu fiivoco aacifaihuti isujui jaadusuratino.

⁷ Bu mityano iicamo paryi toonoco gaayiciji oono caani busumijeque illi agaayicinicibadi. Jaamo Caaniji uujoho. Jaanoti diiteji taseeme icano.

⁸ Jaanoti inihicuguehicamoco, bu imiyaaveguehicatimoco, bu fanoova imitiminaaco, bu agaicaaufhicamoco, bu gaigoomima imitinoono iicahicamoco, bu apichunoco ihimaahicamoco, bu jihovo caani ijimico ejeecivehicamoco, bu paryi abañifihicamoco icano gañjimo cijigaima azufre ijigano jicoobafaño. Jino allivio guijeve iicajino, nooboro.

Bohono Jerusale Cuumi.

⁹ Jaanaaca Moocaani toomominaafi sahuse juugahuseti miimisiici idimo niinoono Moocaani sifira guirihillunoma iicaumoti saafi tajaa asaaboro uco nuuhi: Juu disaa ico Corderobadi iicaabo taaba iicagoco ifusuqui, nooboro.

¹⁰ Jaano toono uco Moocaani Gaija ifusuunofaño atyimeuhi Moocaani toomominaafi uco caamovobai guiraabai nijequevi asatyuboro ifusuuhi iimino cuumi sihidi ejeevacuumi, Jerusale cuumi niquejefañoti Moocaani imefeenetiniitucuumico.

11 Jaacuumi seseene achiciniuhi Moocaani aricuri. Jaano iharicu ifuvusuuhi imino guisiba aricubadi, jaspe guisiba aricu imino oonogoonovi ifuvusunicibadi.

12 Jaacuumihallidi kuhufono guisiri meegueciniuno ajashutino caamovono. Jaanoti icauno fahuseeci motihaiti mihugaaci idiino. Jaahugaje ticovovi Moocaani toomominaa saafiisa icauhi, bu jaahugajehallivi Israel cuumino fahuseeci motihaiti miicumici idiino iicacuumije momono caatiniciniuhi icano.

13 Jaano aamijinaagoocuumiti icauno mihugaaci, sahuga idiino, bu nijequenaagoocuumiti icauno mihugaaci, sahuga idiino, bu sanaago gaicujaati mihugaaci, sahuga idiino, bu sinaago gaicujaati mihugaaci, sahuga idiino icano.

14 Jaano tuucuumihallidi fahuseeci motihaiti miibaaci idiino guisibaneri eetavociniuhi. Jaanohallidi imeegueta icauhi. Jaabaajehallivi Corderobadi iicaabo minisuminaa momono caatiniciniuhi.

15 Jaabo Moocaani toomominaafi uuma ihiimaahicaubo oro imeima icaubo tuucuumico iheevequi iguhuganoco, bu imeeguetaco icano.

16 Jaacuumi tehesi sanoodinoruu, bu icarecu, bu icaamovo icano sahachutaruu. Jaacuumico Moocaani toomominaafi ihimeiri uhuuvuuno aciuhi, dos mil doscientos kilometrohachuta. Jaano itehesi, bu caamovi icaamovo, bu icarecu icano samañoviruu icano.

17 Jaadi bu imeeguetaco uhuuvuuno icaamovo aciuhi sesenta y cuatro metrodino miyaminaa oovoniciyomoneri Moocaani toomominaafi uhuuvuuno.

18 Jaanaa imeegueta jaspe guisibaneri eetavocin̄uhi. Jaanoti ifaacuumiu boti orori nicucin̄uhi. Jaano vidriobadi mihinivatino ifuvusuuhi.

19 Jaanoti bu imeegueta tano guisibano fanoova iminoono guisibaneri imibachucin̄uhi: Iticoniooba jaspe guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba zafiro onono guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba agata onono guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba esmeralda guisibari imibachucin̄uhi;

20 Jaano alliviooba onice guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba cornalina guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba crisolito guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba berilo guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba topacio guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba crisoprasa guisibari imibachucin̄uhi; jaano alliviooba jacinto guisibari imibachucin̄uhi; bu niinooba amatista guisibari imibachucin̄uhi icano.

21 Jaanoti iguhugano docedino iicano perlanorou. Jaahugaje iticovoocivi sano perlariro eetavocin̄uhi. Jaanoti tuucuumifeene j̄hahi sano ororiro eetavocin̄uhi, imino vidriobadi foovono onogoonovi ifuvusuuhi.

22 Jaacuumifaño templojaco atyimeutihi Aivoj̄hbo Moocaani sihidi imityaabo, bu Corderobadi iicaabo icamisico famañovaviro tuucuumifaño mejeeciveji.

23 Jahigo cuujeo nihiba, fucuo nihiba icano chahahi Moocaani inamecuri tuucuumico ahachicin̄imaño, bu Corderobadi iicaabo

tuucuumico aachicinibo iicamaño icano.

²⁴ Jaacuumi seseefaño di jiiñjeminaa ataajasu-
cafutuumo igueji. Bu jiiñjeminaa aivojito tuucu-
umijaago imitya, iboci icanoco satyeji.

²⁵ Jaacuumi guhugano foboocirahicajitih
tahigo fucu achahacujimaño.

²⁶ Jahigo jiiñjeminaa imityaco, ibocico icano
satyeji.

²⁷ Jaanoti imihinivanoba tahigo feejitih,
bu ñdicunoonoco, bu baññfiraco icano
omoonihicamo tahi feejitih icano. Jaanoti
naha idimoro Corderobadi iicaabohaame
fiivohaamefaño imomono acaatinicimimo feeji.

22

¹ Jaadi bu uco ñfusuubo muuai imino inifaihu
fiivoco aacimuaaico. Jaamuuai nifaihu jaacuhi
cristalbadí icahi. Moocaani, Corderobadi iicaabo
iicamisi aivojé icagati iinoocinúhi cuumifeenedi.

² Jaacuumi iicaui jñhai imiyaji guiraaji. Jaaji
guiraaro tumuuaijinicidiro icaji. Jaanojinivi fi-
ivo imohocí icahi fanaagovaacijjinivi. Jaahocí
faticabavavíro ifanihibava ticovoví noova icahi
fanihibavavíro. Jaahocí aamene jiiñjeminaaco
itaabuqui iicano.

³ Bu jahigo afaijacinino chahaji. Tuucuumifaño
Moocaani, Corderobadi iicaabo iicamisi aivojé
icaga icaji. Jaamisico ijeecivominaa imehicaji.

⁴ Jaamo bu diiboco faño ihimeque atyimehicaji,
bu diibo momo ihimecunoti icanoma icajimo
icano.

⁵ Jahigo fucu chahaji. Jaamaño tuucuumifaño
iicamo siino seseequé esucuujitihí cñjigamecuno
seseequé, bu nihíba seseequé icano esucuujitihí

Aivoj#bo Moocaani diitoco ahachicinijimaño. Jahigo diito fahijivaro aivoj#toti icaji.

Jesucristo Asajino Fiti#cuuhi.

⁶ Jaadi bu uco siino Moocaani toomominaafi nuuhi: Jino aivo miyahijji. Jaanoco aivo mimiyaavogo. Diiboro Aivoj#bo Moocaani ihiimaaminaaco, Igaijaco aacifiibo itoomominaafico jino galluuhi ijecivominaafico ihifusuqui goovano iicajinehejeque.

⁷ Uujoho goovajino asaano, noobo Jesu. Imicani icajiibo jiihaamefaño Moocaani j#bogo acaatinicinino onoobadi omoon#bo, nooboro.

⁸ Jaabo uujoho Jua jinehejeque guubuui, atymeuhi icano. Jaadi diibo Moocaani toomominaafi tonehejeque uco #fusuuboguino memui#vuuhi diiboco imeequi.

⁹ Jaarunofaño uco nuubo: Tolli moonidino. M#ro uujoho Moocaani jecivominaafi #badiro, bu oono dinahabomi Moocaani ijico ij#beguehicamobadi, bu paryi oono jihaamefaño acaatinicininoco imiyaaveguehicamobadi icano. Jaanegui Moocaanicoro dihimo, nooboro.

¹⁰ Tolliro bu uco nuubo: Jino Moocaani j#bogo jihaamefaño acaatinicininoco toovono ficuudino. M#ro fiti#cuujino toneheje icano.

¹¹ Jaanegui jaafa iimit#bo iimitico moon#boro icahi. Jaanoti bu #dicuubo jaafa ihidicuunoco moon#boro icahi. Jaanoti bu iimiibo jaafa iiminoco moon#boro icahi. Jaanoti bu Moocaanidiro iicaabo diiboco jeevesut#bo iicaqui.

12 Jiihi goovajino asaano, noobo Jesu. Jaabo uujoho sivaji paryi omoonihicaneheje jaadaco ditoco aaciqui.

13 Jaabo uujoho imegaoobo, bu allivioobo icano, bu iticonioobo, bu nijequeoobo oono A, Z icano iicabadi iicaabo, nooboro.

14 Imicani icamo imifiutumoco iimitusucuumo fiivoco aacino imohoti imachuqui, bu iguhugari tuucuumifaño ijicafetequi icano.

15 Jaanoti idicufiimo, bu apichuco ihiimaahicamo, bu gaigooma imitinoono iicafifimo, bu sitaaco agaicaaufifimo, bu jihovo ijimico ejeecivefimo, bu paryi famooro bañifiraco iimogomoro omoonifimo icano buhigoro icaji.

16 Jaabo uujoho Jesu tatyoominaafico galluhi paryi jinehejeque Moocaani iijanominaco ijibeguequi. Jaabo uujoho David tyadimihai tanoobo, bu iyaachimihaiobo icano. Bu tolliro uujoho aaricuubo cuujetavio meecirigaibadi jeevahi, nooboro.

17 Jilli Moocaani Gaija, bu Corderobadi iicaabo taaba icano neehi: Disaa.

Bu jaanoco muguubumo monoo: Disaa.

Bu adufirari mihicamo, mahadunoco mihi-mogomo masaamoro mahaduva. Jino ifinijitino fiivoco ticovono mahaciji jaadusuratino.

18 Jaabadiro bu jihaamefaño acaatinicinino Moocaani iijico paryi uguubuhicamoco jino uujoho neehi: Cajaatyohacho jihaamefaño ononehejeque janaanici ucuubaryuhachijji, bu diitohallivi Moocaani galluuji isifira idaasuno omoonijinoco jihaamefaño enehicacuunoco.

¹⁹ Jaabadiro bu saatoho jihaamefaño Moocaani iiji acaatinicininoti samañoooco agañoohachiiji, diiboco fiivo imoho noovatati icitibocoro imicuumifañoti gañiji. Jihaamefaño fiivo imohohallidi, bu imicuumihallidi icano fone iimaacuuhi.

²⁰ Jinehejeque ijibogoobo jilli neehi: Jihhi goovajino asaano, nooboro.

Jihhi. ¡Disaa, Aivojibo Jesu!

²¹ Jaafa Mohaivojibo Jesucristo paryi amihaico imino moonihi. Fine.

Moocaani iijj
New Testament in Muinane (CO:bmr:Muinane)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muinane

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Muinane [bmr], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muinane

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

ee143c59-0697-5cd3-8fac-4f9da98f0b30